

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

3-4 soros hirdetés sor egyenként 20 fillér.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitólátás ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 181.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, április 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: A Kossuth-kabinet.
Az obstrukció halála.
Barabás Béla az Iparosokért.
Függetlenségi kormány az új választások során.
Folyosó.
Boczkó Dániel emléktáblája.
Megdrágul a motoros.
Olasz fának nagy az ára.
Uzsorával vádolt aradi lelkész.
A bank-kérdés szakértői.
Az uralmát.
Aktuális emberek.
Aradi kérvény a bolgár fejedelem előtt.
A nap furcsaságai.
Tárca: Nászutazás. Irta: Szeredai Károly.

A Kossuth-kabinet.

Arad, április 9.

Előttünk áll a jövő, amely holnap-holnapután jelenné válik. Az országnak függetlenségi kormánya van. Ofelsége személye körül szintén negyvennyolcas miniszter van. Véletlenül olyan, aki ifjúságát a kamarilla örökös döngönyözésével, az udvar oldalba suhogtatásával töltötte. Hanem ezek az emlékek nem háborgatják se a minisztert, se ofelségét. Még a honvédelmi miniszter személyével se esett baj. A hadügyminiszter egyik osztályfőnökéről kiderítették, hogy lelki rokonságban áll a negyvennyolcasokkal s ezért egészen beleillett a függetlenségi kabinetebe. Igaz, hogy ugyanaz a tábornok ezredes korában tiz önkéntesnek a Kossuth-szobor megkoszorúzása miatt leszedette a stráfját; de ez ép úgy nem volt akadály, mint a másik miniszter rebillás emlékei. Az ember mindent az állásaihoz és a körül-

ményeihez mérten tesz; egyszer kirugja a trón alól a gerendát, máskor meg csókkal illeti a császár palástját.

Tehát függetlenségi kormány van és annak függetlenségi többsége. Az ellenzéki pártok közül a legerősebb a néppárt; van egy maroknyi konzervatív csoport, a volt alkotmánypártiak maradéka, meg néhány szocialista és nemzetiségi. Jól megcsinálták a választói reformot, hogy ez utóbbi két fajta el ne szaporodhassék. A horvátok természetesen szintén negyvennyolcasok. Valamennyi horvát pártnak meg volt az a rugékonysága, hogy minden magyar többséghez csatlakozni tudott, amely a horvát kívánságoknak szabad érvényesülést adott. A függetlenségi pedig oly lojálisan bánnak velük, hogy Lorkovicsék egészen elfelejtették a visoki saborét.

... Benn vagyunk a parlamenti évad legmelegebb részében. Az örökös katonai kérdések táncolnak újra a lelkeken. A függetlenségi kormány a harmadik ujone-létszám-emelést kéri, a hegyi ütegek, vagy tarack-osztagok és hasonló szervezésének céljaira. A néppárt könyökgig vájkál ennek a kérdésnek népszerűségében. Kijelenti, hogy a magyar vezényleti nyelv nélkül egy privadinert sem ad ennek a kormánynak. A miniszterelnök (nem Apponyi Albert az?) kijelenti, hogy a harc képesség fokozására a monarkia nagyhatalmi érdekei szempontjából van szükség. A vezényleti nyelv megoldása egyelőre a véderő egységének megbontása nélkül el nem képzelhető. Élénk helyeslés és taps a függetlenségi pártan — fogják följegyezni ama szép korszak gyorsiról.

Majd ugyancsak a néppárt részéről fog interpelláció tétetni az önálló bank ügyében. Egy éve van — mondja Rakovszky, az ellenzék vezére, — hogy a meghallgatott szakértők véleménye nyilvánosságra jutott s azóta az ügyet szándékosan késleltetik, utvesztőbe juttatják. Hajlandó-e a kormány az üres ígéretek után végre a tettek mezejére lépni? Élénk helyeslés a karzatról, — amely tudvalevően a spontán megnyilatkozó közvéleményt jelenti a törvényhozás csarnokaiban.

A válasz nem késik. A pénzügyminiszter — ejnye, mintha Kmety Károlyt fedeznök fel ebben a szürke urban! — kijelenti, hogy az adatok óriási halmaza vár elintézésre s egynémely, bár jelentékeny részletkérdések tisztázása az osztrák körökkel. A kormány föltétlenül megakarja csinálni az önálló bankot s ha 1917-ben nem, de 1927-ben, legkésőbb azonban 1937-ben okvetlenül megvalósítja. Taps és helyeslés a függetlenségi pártan, — amint az egyéb miniszteri válaszok és beszédek után.

Hát ez a képe a függetlenségi kormánynak, amelynek megépítése a mai napon kezdetét vette. Atveszi nemcsak a kormányzás teljes felelősségét és korlátlan ódiúmat, de kiszolgáltatja a mai mentegőzéseinek meghazudtolását. Ma ugyanis azt mondják, hogy a függetlenségi párt azért nem tudja programját megvalósítani, mert átmeneti feladatokra vállalkozott, mert köti a hatvanhetes pártokkal való szövetség, a paktum, Világ elé fog tárnulni, hogy erre akkor se lesz képes, ha egymaga alkotja a kormányt, ha működésében semminő szövetség nem feszé-

Nászutazás.

Irta: Szeredai Károly.

Nászutazásra mentek a napsugaras dőre. A sejtés és ígérlet földjére. Nekivágtak a pajzánkodó koratavassnak. Elindultak galambot etetni, narancsfabimbót tépni a kacagó Olasz-honba.

Meg is etették a galambokat. Az már úgy szokás a nászutan. Nem lehet Velencét anélkül elhagyni. Ez most már egy hetet Firenzeben töltöttek. Fáradtak és csömörrel teltek mind a ketten. De azért nem mutatja egyikük sem, hogy rosszkedvű. Hogy már ott-hon szeretne lenni. Otthon, a bádorgórnai faluban. Narancsfák helyett látni hullámozó buza-tengert. Narancsillat helyett beszívni friss szénaillatot. Nem mondja egyikük sem, hogy szerelné.

A férfi most is kifogástalan gavallér. Elhalmozza apró szőke feleségét ezer figyelemmel. Az arcából, a szeme villogásából lesi el kívánságait. S a kéthetes, liliputi asszony szomorú mosollyal tűri, hogy becézze.

Virágvasárnap este volt épen. Gyönyörű volt az alkony. Ragyogtak a csillagok. Ligtetek buvóin, gyepes sétányokon szeretkeztek kacagó párok. Napbarnította olasz legények, domboru mellű olasz leányok. A hunyó nap meglátta és mosolygott. A szemérmes égből arculata

meg biborvörössé vált a szégyenkezéstől. Olyan volt, mint a fiatal leány, mikor először csókolja meg az imádóját. Haragos, boldog és piros.

Ott ültek ők ketten is az erkélyen. Nézték az éjszaka születését. Az átellenes ablakból vig muzsikahangok áradtak. Pattogva szólott a zongora. Lágy bariton dudolt hozzá szerelmes éneket.

Szerelmes volt itt minden. A levegő, a virág, az emberek. A férfit is megcsapta a szerelem lehellete.

Lehajolt az asszonyhoz, hogy megcsókolja a száját. De az színte ellökte magától.

A férfi nem szólt semmit. Csak az arcán futott át pillanatnyira egy árnyék. Nagyon összetörtnék és nagyon öregnek látszott ebben a pillanatban.

Furcsa teremtés ez a szőke, liliputi asszony. Olyan meleg van és ő mégis fázik. Ugy összavonja mellén a kendőt. Diderog a napsugaras Olasz-honban. A sejtés, az ígérlet földjén.

A férfi halkan beszél hozzája.

— Nem szeretsz még, ugy-e? Nem felejtetted meg el azt a másikat. Tudom, nehezen megy nálad a felejtés. Érttem is. Sokat fog még kelleni tennem, míg elfelejtethetem veled. Sokat.

A nő ránéz esdeklően.

— Ne beszéljünk róla többet. Ne bolygassuk a múltat.

— Ne beszéljünk róla többet, bólint a férfi. Ha te nem akarsz...

Astán újra hallgatnak. Az asszony megbánta előbbi ridegségét. Közelebb húzódik a férfinhoz. Az meg hosszan simogatja a kezét.

Csodálatos ennek a két embernek a története. Csodálatosak ők maguk is. Ötvenéves a férfi és tizennyolcasé a gyermek az asszony. Itt ünek idegen ég alatt. Hallgatják idegen szél zugását. S érzik, hogy ők is idegenek egymáshoz. S azok lesznek egész éltükön keresztül. Ebben a percben érzik ezt mindketten. A nő kezdettől fogva tudta. A férfi csak most kezd érteni. Mi az egy asszony, aki már szeretett. S aki csak egyszer tud szeretni.

Most már neki is úgy tűnik fel, hogy ropant hideg ez az éjszaka. Az ember megbetegedhetik ebben az éjszakában. Ugy, hogy egész életében nem hever ki többet azt a betegséget.

Szomorú dolog az nagyon. Mikor valami emésztő, olthatatlan láng lobog bensőnkben. Forralja a vérünket. Elbódítja az eszünket. A világ pedig hitetlenül kacag és azt mondja:

— Te már ötvenéves vagy, barátom. Ne emlegess olyan nagyon azokat a szívbéli lázrohamokat. Elvégre is ilyen korban szerelmi epedkezés... Legalább is neveléses dolog. Ilyen korban...

lyezi. A nagy kérdések megoldásában, a melyek ellenzéki dicsőségének tökéi voltak, ép úgy előtte lesznek az akadályok, amelyekkel nem tudott megbirkózni a szabadelvű párt s amelyek elől olyan hamar meghátrált a koalíció is.

S ami ennél a csalódásnál még szomorubb, a maga tehetetlenségével, erőt lenségével kövér alkalmat nyújt az ellenzéki babérokra, a népszerűség hódítására annak a pártnak, amely már most berendezkedik erre a szerepre: a néppártnak. S ez evvel a borotva-éles fegyverrel talán hamarabb olja ki a függetlenségi kormány életét, mint amennyi idő alatt a függetlenségi párt a szabadelvű korszakkal végzett. S akkor új idő következik be Magyarország történetében, — de olyan messze — politikai jövődölésekben nem lehet elmenni.

A függetlenségi párt kormányra jut, — s ez a kormány meg fog bukni s vele együtt a függetlenségi párt. S talán a mai nemzedék férfi-tagjai közül is elérik azt a napot, amelyen a kisebbségbe zuhant függetlenségi párt vezére — nem Nagy Emil lesz az? — a pártot ravatalra teszi.

Minden többségnek, minden kormánynak sorsa ez, amely attól a pillanattól kezdve, hogy többséggé születik, meg van pecsételve. De egy pártnál se lehetett a bukást úgy megsiradni, mint a függetlenségi pártnál. Mert ennek sorsa azt jelenti, hogy Magyarország függetlenségének, politikai és gazdasági önállóságának eszméjét nem egy fokként megvalósítandó célnak, programnak tekintették, hanem a kormányzáshoz vezető lépcsőnek, amelyet, taktikai okokból, talán egy másik párt átvesz a koronával szerződéses viszonyba került függetlenségi párttól, de amelyben már sohasem tudnak annyira bizakodni, mint azelőtt.

Kossuth Ferenc bejelentette a függetlenségi kormányt. Egy pohárköszöntőben elosztott minden kétkedést arra nézve, mintha a függetlenségi párt nem lenne kormányképes. Igaza van. A kormányképességhez ezután, ugylátszik, minden párt-

nak csak arra van szüksége, hogy kormányozni akarjon. Meg hogy a programját elhagyja, — akár a fess özvegy a gyermeket, aki az új házasságának akadálya lenne.

+

Az obstrukció halála.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, április 9

A képviselőház mai napja igen csendesen, majdnem utalmasan kezdődött. Elvétségnek hirt, hamva se volt. Körülbelül mindenki tisztában volt vele, hogy a mai napon elfogadják a házszabályt módosító indítvány utolsó szakaszát is és holnap beadják az ülészakot, a vakáció pedig megkezdődik.

Az ülés végén Nagy György terjesztette be interpellációját a m. kir. honvédség alkalmazásában álló vezérkari tisztek létszámának csökkentése miatt. Az ülés különben így folyt le:

Náray Lajos elnököl az ülésen. Üchtritz Amadé a Ház gazdasági ügyeiről tesz jelentést. Gratz Gusztáv a kérvényi bizottság ügyéről tesz jelentést.

Következik a napirend.

(A balpárt dicsőszik.)

Farkasházy Zsigmond röviden kíván szólni. A vita hosszú stádiumában az volt az általános nézet, hogy a régi szöveg szerint már ki volt kapcsolva minden katonai kérdés. Maga Kmety Károly is elintézte azt hitte, hogy új intézkedés nem szükséges. Mi mutatunk rá a javaslat e nagyon is vitatható pontjára, nekünk lehet érdemül betudni, hogy ez a kérdés tisztázott és közmegegyezésre intéztetett el. Nagy veszedelmet lát azonban még mindig abban, hogy esetleg más kormány kezébe kerül ez a revízió. Elfogadásra ajánlja tehát azt az ellenindítványát, hogy az indítvány rendelkezései 1909. május 1-én, ha addig el nem intézik a választól reformot, hatályukat veszítik. Visszaemlékszik arra, amikor a nemzeti kormány először érkezett meg Budapestre. (Éljen zás!) Kigondolta akkor, hogy a szájkosárig jutunk? Kéri ellenindítványa elfogadását.

Elnök: Szóásra senki sem lévén feljegyezve, a vitát beadjom. Következnek a záróbeszédok. A záró joga megilleti Nagy György és Farkasházy Zsigmond képviselőket.

Nagy György: Először röviden rámutat a

házzsabayrevízió veszedelmére és kéri ellenindítványa elfogadását.

Farkasházy Zsigmond nem él a záró jogával.

(A szavazás.)

Következik a szavazás.

Elnök: Magtesszi proposícióját a kérdés fellevesére részve.

Hoffmann Ottó a kérdés felleveséhez szól. (Nagy saaj.)

Nagy György: Hallgassák meg! Olyan sürgős a szájkosár?

Hoffmann Ottó: Kéri, hogy minden módosítást okvetlenül tegyere fel szavazásra.

Elnök az eredeti proposíciót védi, a melyhez a Ház hozzájárul.

A Ház ezután elveti Nagy György halaszó indítványát, valamint az eredeti Nagy Emil félé szöveget is és a házszabayrevíziós javaslat harmadik pontját Kmety Károly szövegezésében elfogadja.

Az összes többi módosításokat elvetették.

Elnök jelenti, hogy az enökség intézkedni fog, hogy az elfogadott házszabaymódosítást be iktassák a házszabayokba.

— Éljen a szájkosár — kiáltozza a balpárt.

— Finis Hungaria

Elnök megállapítja ezután a holnapi ülés napirendjét.

Szünet u'án.

(A honvédtisztek mellőzése.)

Nagy György terjeszti elő sürgős interpellációját. A vezérkarból teljesen kiakarják szorítani a honvédtiszteket. A vezérkari főnök egészen törvénytelenül közvetlenül intézkedik honvéd vezérkari tisztekkel szemben. Már a hadi iskolából következetesen vissza-zoritják a honvédtiszteket. Sürgős interpellációjában kéri, hajlandó-e miniszter intézkedni, hogy a közös hadseregéből átvett honvéd vezérkari tisztek visszahelyeztetésnek és helyükbe honvédtisztek jöjjenek; hajlandó-e intézkedni Conrad vezérkari főnök törvénytelen eljárása ellen; hajlandó-e gondoskodni a honvédtisztek kellő számarányáról?

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter kijelenti, hogy semmi sérelem nem történt. Csak a legmegfelelőbb közös tiszteket veszik át. Az iskolai rangsort veszik tekintetbe, amelyet teljesen objektíve állapítanak meg és ő inkább a képzetebbeket veszi. A vezérkarlétszámát tényleg redukálják. Ugy a közös, mint a honvéd tiszteket. Nincs arról tudomása, hogy a vezérkari főnök érintkezett volna honvédtisztekkel. Alárendelt személyi ügyekben honvédtisztekkel a központi iroda érintkezett. De ezt is megfogja változtatni. A közös hadseregéből átvett vezérkari tiszteket nem helyezheti vissza. De nem szabad az ő befolyásukat tulbecsülni.

Kmety Károly: Ó a parancsnok esze.

Jekelfalussy: Azé a parancsnoké, a kinek magának nincs. (Nagy derűtség.) Az lehetetlen, hogy minden hadi iskolát végzett tiszt a vezérkarba kerüljön. Kéri a választ tudomásul vételét.

Nagy György: a választ csak részben veheti tudomásul. A hadi iskolának osztrák a szelleme, ott mindenestre elnyomják a magyar honvédtiszteket.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Az ülés ezzel véget ért.

A fiumei kormányzó lemondása. Nem régóta kormányozza Fiumét Nákó Sándor gróf, — kinek fényes installációjára bizonyára még sokan fognak emlékezni, — de már megunta a dicsőséget. Fiuméből ugyanis azt telegrafálják, hogy Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó beadta lemondását és ezt több fiumei vezető embernek is bejelentette már. A kormányzó a legközelebbi napokban véglegesen elköltözik Fiuméből. A lemondásra azonkívül, hogy az autonómistáknak tett ígérete ellenére a

Mintha ő lelkileg nem volna ép olyan fiatal, mint — mint akár az a csilri, szőkefejű asszonyka mellette.

Elrévedt a szeme sóvárszikos messzeségbe. Ott már borongott az éjszaka. Piros és kék árnyak szaladgáltak az uton. Hullámszott epedve a fák koronája. És a csillagok ott is ragyogtak, ragyogtak, ragyogtak.

Az asszony mond valamit. Csendesen és színtelen hangon. Mintha csak magának beszélné.

— Ugy-e nem kár tőlem többé szerelmet? Hisz tudja, nincsen. Nincsen a maga számára.

Az az öreg ember olyan beteg tud nézni. Az asszony úgy sajnálja mostan.

— Ne haragudjék reám. Ne is bántódjék miattam. Hisz én olyan igénytelen vagyok. És maga olyan erős. Csodálom magát. Tisztelem. Jó barátnéja leszek. Ugy-e megelégszik ezzel? Ugy-e nem kínozzuk már egymást többet?

Az a bolond zongora még mindig szól. Dudol még mindig az a szerelmes bariton. A férfiu mereven bámul a távolba. Azután szárazon, törődött lemondással dadogja:

— Megelégszem... Ha nekéd kin az, hogy szereltek... Hogyne... Nagyon is megelégszem...

Az asszony érezte, hogy most tennie kellene valamit. Talán megölelni az ő jóságos barátját. De nem volt hozzá bátorsága. Így hát csak lehajította a fejét és halkán elkezdett szógni.

Hullottak szakadatlan, meleg esőként a könnyek a férfiu kezére. Nagyon szerette az asszonyt. De a szünni nem akaró, moroton sírás felingerelte. S egyszerre vad indulat fogta el. Mintha ezek a könnyek mind csak őt kacsagták volna. Az ő szentimentális tehetetlenségét, asszony bolondját járó bábságát. Végére ez a nő az ő hitese felesége. S ez a nő lelkileg mégis céda akar lenni. Minden pillanatban, melyben a másokra gondol, megszegezi az esküjét. Az esküjét, melylyel neki fogadott örökös hűséget.

Röbben a rettenetes percben, melyért élete végéig vezekelt szörnyű megbánással, ráordított az asszonyra:

— Mhatsz vissza a kedvesedhez. Én már nem tartóztatlak többet. Nem vagy rá érdemes. És az asszony ment.

Az éjszaka telve volt szerelmmel. Szélesen rakódott a szívekbe a fiatal illat. Mámoros lett tőle a szélő. Körülfenytegte a szőke, liliputi asszonyka arcát. Mintha távoli párjának üzenete lett volna. Hogy siessen. Hogy jöjjön vissza minél hamarabb.

S már szinte érezte, mint sebesedik véresre az ajkuk, mislalt egymást önfelédtt szenvedéllyel csókolják, csókolják, csókolják...

A kis alföldi falu tornyából épen megszólaltak a husvét harangok, mire hazaérkezett.

belügyminiszter mégis életbelépteti Fiumében a határrendőrséget, a kormányzót több személyes természetű ok is készítette. A kormány egyelőre *Wickenburg* kormányzóhelyettesrel fogja végeztetni a fiumei kormányzó teendőket.

Barabás Béla az iparosokért

Levél az aradi ipartestülethez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

Az iparosságot rendkívül közelről érintő ügyekben interveniált most *Barabás Béla* a kereskedelmi minisztériumban.

Hogy milyen kedvező eredményeket ért el, azt a következő levélben mondja el *Barabás Béla*:

Az aradi ipartestület tekintetes elöljáróságának.

Az aradi ipartestület március 29-iki rendes évi közgyűlésének határozatából kifolyólag s a hozzám küldött 212—908 számú megkeresés folytán eljártam *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszter urnál s neki átadtam az ipartestület azon kérelmét, hogy az új ipartörvény javaslat tervezetére előadandó észrevételezések rövid határidejét jelentékenyen meghosszabbítsák azon célból, hogy az ipartestületeknek elég idejük legyen az életbevágó fontos kérdésekre megjegyzéseiket és gyakorlati javaslatukat előterjeszteni.

Kossuth Ferenc miniszter ur nemcsak szívesen, de helyeslőleg fogadta előterjesztésemet s tekintettel különösen arra, hogy ez nemcsak az aradi, hanem az összes hazai ipartestületeket közvetlenül érdekli, készséggel ígérte meg az észrevételezési határidőnek meghosszabbítását, mert ő is őszintén óhajtja, hogy az ipartörvény rendelkezéssel valóban előmozdítsák egy a magyar iparnak, valamint a magyar iparosoknak fontos erkölcsi és anyagi érdekeit.

De megkerestem eziránt *Szterényi József* államtitkár urat is, aki szintén helyeselte az aradi ipartestület kérelmét és közölte velem, hogy az új ipartörvény javaslat tervezetének 8-ik kötete most nyomtatás alatt van s mikor es elkészül s az összes ipartestületnek szó: küldetik, ugyanakkor közzétetteleg jelezni fogja, miszerint az észrevételezési határidő körülbelül két-három hónapra fog kiterjeszteni s az ez irányban teendő szaktanácskozmány csakis szeptember havára lesz egybehíva, azért is későbbi időre, mert a nyár folyamán nem alkalmas ilyen nagyobb szabású tanácskozások megtartását.

De közölte velem *Szterényi József* államtitkár ur azt is, hogy az ipartestületek által teendő gyakorlati észrevételezéseket megfontolni és alkalmazni fogja a végleges szövegében, mert ez a törvénytervezet nem képes szentírás s abba az életrevaló módosításokat szívesen felveszi, illetőleg a felesleges, vagy netalán károsnak látszó intézkedéseket mellőzi.

Ugyancsak *Szterényi József* államtitkár urnak adtam át az aradi ipartestület kérelmét, amelyet 197—908. számú megkeresésükkel voltak szívesek nekem elküldeni. Ez a kérelem azt célozza, hogy a betegsegélyző járulékok nem a napibér után szedve, hanem a betegsegélyző és munkásbiztosító pénztár 7 nap után fizetett meg a járulékot, holott az iparosok csak 6 napig dolgoztatnak munkásaikkal.

Ugy amint a miniszterhez intézett felirat állítja, *Szterényi* államtitkár maga is törvénytelennek tartja az országos központi közgyűlésnek erre vonatkozó intézkedését, s megígérte,

hogy ezt a kérdést megvizsgáltatni fogja s ha tényleg fenforog törvényellenes intézkedés, úgy azt végrehajtani nem engedi.

Ezek voltak azok, amelyek iránt az ipartestület megkeresése folytán eljártam s nekem is őszinte örömet okozna, ha a jogosult kívánságok a kormány részéről teljesítenének is, mihez részemről semmi kétség nem fér.

Vagyok kiváló őszinte barátjuk

Barabás Béla dr.

orsz. képviselő,

az aradi ipartestület ügyésze.

Függetlenségi kormány az új választások után.

Fordulat a magyar politikában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 9

Kossuth Ferenc minapi bécsi audienciája óta állandóan kísért egy nagyarányú politikai fordulat híre. *Kossuth* bécsi útja ugyanis nemcsak a katonai kérdésekkel, hanem általában a magyar politika jövő alakulásával is összefüggésben volt. Már akkor szó esett arról, hogy az átmeneti állapot után függetlenségi kabinet kerül az ország kormányára. E híreszteléseket megerősítik most azok a jelentések, melyek *Aerenthal* báró külügyminiszter budapesti útjával kapcsolatosan úgy Bécsből, mint Budapestről érkeznek. Ezek a jelentések szinte egyhangúan szólnak azokról az eshetőségekről, amelyekre az átmeneti idő lejártá után a magyar politikában számítani lehet és számítani kell. Megegyeznek mindnyájan abban, hogy a függetlenségi kormány létrejövetelét egészen komoly lehetőségnek tartják, amelyre már most elő kell készíteni a közvéleményt.

Tudósításunk erről az érdekes fordulatról itt következik:

A negyvennyolcasok uralma.

Már *Kossuth Ferenc* kereskedelmi miniszternek a tegnapi banketen tartott beszéde világosan célzott arra az irányra, melyben a magyar politikai viszonyok a választóreform után fejlődni fognak. *Kossuth* kifejezetten hangsúlyozta a függetlenségi párt kormányképességét, sőt rámutatott arra is, hogy a korona és a nemzet között csak úgy őrizhető meg az egyetértés, ha a nemzet többségét alkotó *negyvennyolcas párt veszi át teljesen a kormányzást*. *Kossuth* annak lehetőségéről is beszélt, illetve azt az óhajtását is kifejezte, hogy az egész magyar nemzet a függetlenségi zászló alá fog tömörülni.

Hogy *Kossuth*nak ez a reménye a közeljövőben teljesedjék, az természetesen most ki van zárva. Sem az alkotmány, sem a néppárt nem kapható most erre, sőt mint bécsi körökben mondják, a trón körül sincs megtörve a jég a függetlenségi uralom számára.

A kormányzás ára.

Aerenthal budapesti útjáról más forrásból ezeket jelentik:

Aerenthal báró pénteken érkezik Budapestre. Utazásának előzményei közül a legközelebb *Kossuth Ferenc* minapi audienciája áll. A függetlenségi párt elnöke egyenesen azt a proposíciót tette a királynak, hogy pártja megszavazza a tisztí fizetésemelést s az ezzel járó egyéb katonai terheket is, ha garanciát

kap arra nézve, hogy az átmeneti állapot után függetlenségi kabinet kerül az ország kormányára s ez kedvező katonai kiegyezést is köthet az uralkodóval. A király nagy érdeklődéssel végighallgatta a miniszter fejtegetéseit, de egyetlen megjegyzést sem tett rá, melyvel elárulta volna, milyen állást foglal el. Igen kegyes módon bánt a kereskedelmi miniszterrel, aki azonban úgy távozott el a Burgtól, hogy nem volt tisztában azzal, hányadán áll a királynál.

Egyelőre maradna is abban a bizonytalanságban, ha a katonatisztek fizetésemelésének kérdése nem volna égetően sürgős. *Aerenthal* és *Schönaich* az osztrák delegációban kötelező nyilatkozatot tettek abban az irányban, hogy májusban összeül a delegáció s megszavazza a főlemtisztí fizetéseket. De a függetlenségi párt váratlanul megbicsakolta magát. A párt legkomolyabb és legtekintélyesebb tagjai, egyik a másik után, kejeleztették *Kossuth*nak, hogy erről a kérdésről most beszélni is lehetetlenség. Erről szerettek Bécsben tudomást s evégett jött *Aerenthal*. A helyzet a legkritikusabb, mert ha májusban nem lesz delegáció, akkor a közös miniszterek kerülnek lehetetlen pozícióba az osztrák delegáció előtt, ha lesz, akkor a magyar kormány nem vállalhat felelősséget a tisztí fizetésekért. Válság tehát minden oldalon és minden percben kitörhet.

Ez csak a pillanati baj, amin talán valami formulával segíthetnek és vagy itt kapacitálják a függetlenségi pirtot, vagy odahaza az osztrákokat, hogy egyezzenek bele a delegációnak észre való prolongálásába. De *Aerenthal* mostani budapesti tartózkodása alkalmával ennél messzehatóbb jelentőségű kérdésekről is lesz szó. A külügyminiszter — úgy várják — hozza a király válaszával *Kossuth* előterjesztésére a függetlenségi kabinet dolgában. Ma akart már jönni, de a király az utolsó pillanatban szenzációs megokolással péntekig Bécsben tartotta.

Holnap vagy holnapután nagyfontosságú esemény híre várható.

Annai bizonyos, hogy a korona viselője szimpatikusan nézi azokat az „eredményeket”, melyeket a függetlenségi többség eddig is produkált. De a jövőre vonatkozólag fázlik minden obigóvállalástól s udvari körökben szájról-szájra jár az a megjegyzése, amit *Ferenc Ferdinánd* trónörökös szerepléséről mondott:

— *Er wird regieren, er soll dreinsprechen!*

Ferenc Ferdinánd pedig irtózik attól a gondolattól, hogy a függetlenségi kormány kerüljön az ország élére. Emellett az udvar hangulata is percről-percre változik, úgy, hogy senki sem igazodhatik el rajta. Lehet azonban, hogy a közel jövő már bizonyosat hoz ebben a kérdésben.

Kik az ágensek?

A Magyarország tegnapi számában burkoltan nagy kirohanást intéz az alkotmánypárt vezére ellen. A cikk azt panaszkolja, hogy politikai ágensek dolgoznak ezzel a jelszóval: Nem kell *Kossuth*-kormány!

A „Magyar Hírlap”, mint az alkotmánypárt orgánuma, most élesen válaszol a támadásra s azt követeli, hogy a „Magyarország” nyíltan beszéljen és ha vannak ilyen ágensek, nevezze meg és leplezze le őket. A cikk így végződik:

„Addig is, míg a „Magyarország” az ágenseket hajlandó lesz megnevezni, meggyűzethatjuk mindazokat, akikre ez a háborzongató história annyira rájlesztett, hogy az alkotmánypárt nincsen szüksége intrikákra, gyanúsításokra és aknamunkára, mert politikájának meggyőző erejében és az események által igazolt helyességében látja jövője biztosítékát. Kérjük tehát az ágensek teljes névsorát.

A FOLYOSÓ.

*

A szájkosár-törvény és a honvédtisztek.

A házszabályrevisió megszavazása után nagyon mozgalmas volt a parlament folyosója, ahol a képviselők élénken tárgyalták a korszakalkotó eseményt. A balpártiak elkeseredve mondták:

— Vége a szólásszabadságnak.

A függetlenségek pedig így válaszoltak:

— Vége a balpártnak, mert obstrukció nélkül nem tudtok majd mit csinálni.

Többen gratuláltak *Andrássy* belügyminiszernek, aki körül nagy csoport képződött balpárti és függetlenségi képviselőkkel. Ott voltak: *Nagy Emil*, a javaslat eredeti szerzője, *Halász Lajos*, *Farkasházy Zsigmond*, *Nagy György*, *Lengyel Zoltán*, *Kmetty Károly* és még többen. *Nagy Emil*t sokan azzal bosszantották, hogy az ő javaslatából nem maradt egyéb a címnél. (A javaslatnak tulajdonképpen nem is volt címe.) Tényleg a javaslat minden egyes pontját tökéletesen eltérő módosításokkal fogadták el. *Andrássy* azonban megvédte *Nagy Emil*t a gunyolódók ellen:

— Nem is volt olyan rossz az a javaslat eredetileg, hanem a bizottsági tárgyalásokon annyit toldottak, javítottak bele, hogy végre teljesen más alakot nyert.

Azután némelyek ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy ezentúl az új házszabályok alapján is lehetséges lesz az obstrukció.

— Magam is úgy vélem, mondotta *Andrássy*, de semmi esetre sem husz embernek.

*

Az ülés után *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter és *Bolgár Ferenc* államtitkár beszélgettek egy kisebb csoportban *Nagy György*gyel, akit arról igyekeztek meggyőzni, hogy egyáltalában nem használ a honvédség ügyének az olyan alaptalan interpellációkkal, mint amilyen a tegnapi volt. *Bolgár* honvédelmi államtitkár azután ezeket mondotta:

— Nagy és erőteljes munka folyik a honvédség érdekében, amelyet az ilyen váratlan, alaptalan incidens csak megzavar. Kellemetlenséget csináltok és meggondolatlan beszédekkel zavarjátok a helyzetet.

Nagy György itt valami megjegyzést tett, amelyre *Jekelfalussy* ezt a kijelentést tette:

— Én azon vagyok, hogy a jó magyar közös tiszteket, ha akarnak is, ne helyezsék át a honvédséghez, mert úgy is az a panasz, hogy nagyon kevés a magyar tisztek létszáma a közös hadseregben. Nem áll az, hogy a honvédséget meg akarják rövidíteni a közös hadsereg előnyére, mert a honvédek — frázis nélkül mondva — a legkitűnőbb katonák és a világ bármely csapatával kiállják a versenyt.

— A magyar honvéd van olyan munkás, kitűnő katona, mondotta az államtitkár, hogy megemelheted előtte a kalapodat.

— Meg is teszem, válaszolt *Nagy György*, hiszen épen az ő érdekükben beszéltem, mire *Bolgár* államtitkár így szólt:

— Igen, de a fizetésüket még sem vagy hajlandó felemelni.

A megjegyzés a körülállók között nagy derűtséget keltett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kölcsey-egyesület választmánya április 12-én vasárnap délelőtt 1/2 11 órakor a Weitzer János utcai polgári iskolában gyűlést tart,

melyen az adminisztrációra vonatkozó jelentésben kívül foglalkozni fognak a kulturpalotával, a néprajzi muzeummal és az aradi Kossuth-szoborral.

Boczkó Dániel emléktáblája.

A leleplezési ünnepély.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

A magyar történelem legragyogóbb korszakának, a negyvennyolcas szabadságharc két kiváló aradi alakjának, *Asztalos Sándornak* és *Boczkó Dánielnek* már emléktáblák hirdetik elővülhetetlen dicsőségét örök időkre. Arad polgárai ma rótták le hálájukat a veszedelemmel teli és a hazafiúi önfeláldozást a végletekig kimerítő napoknak oroszlánszívű és szívvós okosságu polgári biztosa *Boczkó Dániel* iránt.

Az *Asztalos*-emléktábla leleplezése alkalmából a dalás idők egyik szemtanúja, *Hirschl Zsigmond* adott e lapok hasábjain kifejezést annak a köelezettségnek, melyvel Aradváros *Boczkó Dániel* iránt viseltetik. Ő indította meg a gyűjtést, ő agitált és buzdított s ime fáradhatatlan buzgalmának eredményét, *Boczkó Dániel* emléktábláját ma ünnepélyesen leleplezte Aradváros hatósága.

Délelőtt tizenegy órakor volt az ünnepély azon a helyen, ahol a véres és a magyar honvéd rettenthetetlen bátorságát, a magyar polgár hazafiúi erényeit tündöklő események lefolytak.

Az ünnepélyen megjelent a városi tanács *Varjassy* Lajos polgármester vezetésével, az agghonvédek testülete zászlóval, több egyesület képviselői, törvényhatósági bizottsági tagok.

Az ünnepi beszédet *Hirschl Zsigmond* mondotta. Megható jelenet volt ez. Az ősz férfium látszott, hogy felujtatt benne a régi emlékek. Hangja az érzelmek e dörög erején megtörtött s zokogásba fullt, mikor élete legszentebb célja teljesülését, az emléktáblát átadta a polgármesternek gondozás végett.

Az ünnepi szónokiát, melyet áhitattal hallgattak a megjelentek, a következőkép hangzik:

— Nagyságos Polgármester Ur! Engedje meg, hogy a magam nevében, mint e háznak volt tulajdonosa, aki mint 27 éves fiatal házas nemcsak szemtanúja, hanem mint nemzetőr, közreműködő tagja is voltam a nagy idők eseményeinek, — nemkülönben a Bécsben lakó háztulajdonosok, két nőrokonom nevében őszinte köszönetet mondjak azért a kitüntetésért, melyvel ez épületet a *Boczkó Dániel* hősi dicsőségének megőrzésére szolgáló emléktábla elhelyezésére méltatták. Valóban, alig lehetett Aradon szebb, méltóbb, a szent hagyományokhoz jobban illő hely, amely *Asztalos Sándor* és *Boczkó Dániel* nagyságát, örök emlékezetét hirdesse, mint ez itten. A mai Szabadság-téren, amelyet akkor az új színházépület még nem szegett be, folyt le a nagy dráma utolsó jelenete: az elkeseredett, izzó, véres utcai harc, e két háznak ablakai alatt, amelyet az emléktáblák díszítenek. A csata a honvédek ragyogó győzelmével végződött. A városnak félnék, ugynevezett békeszerető polgárai küldöttséget menesztettek a berontott ellenséges csapatok parancsnokához, *Joanovics* őrnagyhoz, hogy neki a város meghódolását felajánlják és kegyelmet kérjenek. Az őrnagy gunyosan azt felelte németül: zu spä, meine lieben Arader. Magyarul: Már késő kedves aradiak. De csak

néhány perccel később az őrnagyot egy golyó homlokán érte és ő holtan bukott le lováról. Mire az ellenség vak ijedelemben, eszeveszett futásban menekült a Maros felé vezető három utcán: a mai *Simonyi*, *Eötvös* és *Petőfi*-utcákon, a még akkor befagyva volt folyamon keresztül, a várba. Mások Ujarad felé iramodtak, úgy, hogy a város a betört csapatoktól teljesen megszabadult. Győzelmünk öröme, *Berger* tábornok, a vár osztrák parancsnoka, késő éjjelig bombáztatta és lövette a várost. Ha behunyom szememet, mint azon események egyik szemtanújának, lelki szemeim előtt színes mozgóképekben vonulnak el a ragyszerű jelenetek! 1849. február 8-án az ellenség bevonulása után én is, legnagyobb kincsemmel, nőmmel kísétem a városból és a Pécskai-úton, a mostani *Benold-gázgyár* előtt megálltunk és... várakoztunk. Kissé távolabb tőlünk, a Pécskai-ut mentén állott *Asztalos Sándor*, eddig még honvédkapitány, akit a győzelem után *Boczkó Dániel*, mint teljes hatalmu kormánybiztos, a csatatéren őrnaggyá nevezett ki s az érdemrendet mellére tűzte — a 29 zászlóaljja, egy csapat a Hunyadi huszárokkal, akikhez két kis ágyút vezető aradi polgári tűzér-karbeliek és önkéntes csatlakozott. Összesen mintegy hatszázan lehettek. Láttuk, amint *Boczkó Dániel* *Asztalos Sándor*t lelkesítette, a harcra tüzelte és szavainak varázserejével rábirta a merész vállalkozásra, hogy a városba visszatérjen és kis seregével a csaknem tízezer oly erős ellenséget megtámadja. *Boczkó Dániel* lángszavai erős visszhangra találtak *Asztalos Sándor* szívében. Noha — amint később hallottam — azt a parancsot kapta, hogy zászlóaljával Pécskálgy vonuljon vissza, ennek szavait követte s kis, kevert seregét a város felé vezette. Kibontották a zászlóaljnak már több győztes csatát látott lobogóját s a csapat élére vitték. A zászló jobbán kivont karddal maga *Asztalos Sándor* haladt, balra pedig *Boczkó Dániel*, hirtelen bekecsében, magasra emelt sétabottal. S ezzel a jelszóval robantak a városba: győzni, vagy meghalni! És győztek, győztek, háromszorosan győztek! De a jó szerencse is segítette a kis, de csupa hősből álló sereget. A városban toborzó ellenséget addigi sikerrel elbizakodottá tették; a rendet felbontva, dorbérozni, lakmározni és tivornyázni, de rabolni is kezdtek, míg *Asztalos Sándor* lelkesült és elszánt vitézeivel őket meglepte és kemény, véres utcai harc után a városból kiverte és így a várost a teljes romlástól megmentette. Mindezekből, tisztelt közönség, kitűnik, hogy a két hősnak: *Asztalos Sándornak* és *Boczkó Dánielnek* emléke egymástól elválasztva el sem képzelhető. Egyik a másika nélkül aligha lehetett volna részese a hervadhatatlan dicsőségnek, amelyvel a történelem az ő nevüket őrzi. Ugyanez ekből a márványtáblák, amelyeket Arad polgárainak kegyelme az ő emlékükre állított, együttesen, egymás mellett hirdessék a jövő nemzedéknek az ő tetteiket s lelkesítsék azokat, az ő hazaszeretetük és hősi bátorságuk követésére.

Három kívánsággal zárom szavaimat: legyen örök *Asztalos Sándor* és *Boczkó Dániel*, a halhatatlan hősök emléke! Eljen a haza! Eljenek Arad hálás polgárai! Ezzel átadom az emléktáblát Arad szab. kir. város lelkes polgársága képviselőiben a mélyen tisztelt polgármester urnak megóvás végett, avval a kívánsággal és hő fohással, hogy ez az emléktábla álljon oly soká, mint szeretett városunk fennáll!

Azután *Varjassy* Lajos polgármester Aradváros nevében hálás köszönetet mondott *Hirschlnek* hazafias cselekedetéért és fáradozásáért, amelyet az emléktábla létesítése körül

tanusított. Kijelentette, hogy Aradváros nevében az emléket átvesszi és hűen fogja őrizni.

Az ünnepély a polgármester szavaival ért véget.

Megdrágul a motoros.

Reformok az aradhegyaljai vasutnál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

A folyton fejlődésben levő aradhegyaljai motoros vasutnál a közeli hetekben nagyobb arányú ujitások lépnek életbe. Annak az igen nagy személyforgalomnak, amely a nyáron lebonyolításra vár, helyes elintézése körül már régebben felmerültek olyan kívánalmak, melyeket a vasuti igazgatóság most teljesíteni akar. Lényege ezeknek az ujitásoknak a *vonalszakaszok új összeállítása*, ami által lehetővé akarják tenni a forgalom pontosabb ellátását. Ezzel egyidejűleg a vasut *viteldijait is emelni fogják*, olyanformán azonban, hogy az a közönség, mely gyakran veszi igénybe a vasutat, ezentul sem lesz az eddigieknél sokkal jobban megterhelve.

Ez ujitásokra vonatkozólag az *Aradi Közlöny* munkatársa beszélgetést folytatott *Zerkovitz Rezsővel*, az aradhegyaljai motorosvasut igazgatójával, aki következőkben ismertette azokat:

— A motoros igazgatósága még a múlt hó folyamán előterjesztést tett a kereskedelmi minisztériumnak a viteldijak némi felemelésére és a vonalszakaszok új összeállítására nézve. Jóváhagyó rendeletet még nem kaptunk ugyan a minisztériumtól, de annál is inkább bizonyos, hogy ez meg lesz, mert magától a minisztériumtól kaptunk mintegy utasítást a reformok előkészítésére. A változtatásokat *május hó elsején* szándékozunk életbeléptetni.

A változtatásokat az teszi szükségessé, hogy a mostani tarifa öszeállítás nagyon sok kijátszásra ad alkalmat. A viteldij például Szabadhelyről Aradra 40 fillér, Szabadhelyről Ujmikalakára 20 fillér és megfordítva. A glogováci parasztok ezért megteszik, hogy csak Ujmikalakáig mennek vasúton, onnan a további utat gyalog teszi meg, hogy ilyenképen 20 fillért megtakarítsanak. Megesik emiatt az is, hogy Mikalakán úgy megrohanják az utasok a vonatot, hogy a mostani vonal-összeállítás mellett nem bírjuk a forgalmat lebonyolítani. Az új tervezet szerint az előbb említett kijátszások lehetetlenné válnak, mert például Ujmikalakáig épen annyi lesz az utazás ára, mint Aradig. A mai tarifáink különben is annyira alacsonyak, hogy azt még a közönség is elismeri. Az anyagok megdrágulása, a munkabérek emelkedése is megköveteli a viteldijak fel-emelését. Ez az áremelés azonban mindössze 15—20 százalékos lesz. Kiadunk azonban menettérti jegyeket a régi árak mellett, valamint munkásjegyeket is olcsóbb árban. Az emelkedés még a leg-hosszabb utazásnál sem lesz nagy; az arad—pankotai ut ugyanis, mely eddig 90 fillérbe került, ezentul 1 korona 10 fillérbe fog kerülni. Mindezeknél fontosabb azonban, hogy a vonalszakaszokat

akként fogjuk összeállítani, hogy a nyári nagy személyforgalmat is pontosan és gyorsan elláthassuk. Ezzel nagy mérvben fog emelkedni a motorosvasut rentabilitása.

Látni való hát ebből, hogy a motoros vasut nem rak súlyos terheket a közönségre és annak kényelmére törekszik ez ujitásban is.

Olcsó fának nagy az ára.

*

Seleplezett aradi szélhámos.

Körmonfont, minden hajjal megkent ember Nagy Imre volt vasuti munkás. Már megemlékeztünk egy ízben viselt dolgairól ennek a jeles férfinak. Egy aradi pénzintézetet vágott meg hamis váltókkal. Felbuzdulva sikerén, másodszor is megkísérelte a hamis váltókkal való manipulációt, de rajta vették.

A régi közmondás azt tartja, hogy évés közben jön meg az étvágy. Nagy Imrénél hatalmasan megnövekedett a kedve a könnyű életmódra. És a jeles férfi elég találatos volt a médiumok kiválasztásában, akiktől a legnaivabb módon préselte ki a pénzt. Ismét két embert csapott be ravasz fufanggal, még pedig eredményesen.

Amint így a semmittevésben elunva magát, sétára indult Nagy Imre, utja a vasuti pályaudvar felé vitte őt.

A régi jó időben, mikor még vasuti alkalmazott volt részesült a vasutnak abban a kedvezményében, hogy tüzelőfát az államtól vett olcsó pénzért.

Ez jutott eszébe, amint elment néhány ői fa mellett, amely ott feküdt szépen, szabályosan halomba rakva.

— Hopp, ebből még pénzt is lehet csinálni, ujjengott csendesen Nagy és abban a pillanatban már meg is született az ötlet, melyről tudva nagyon, hogy sokszor pénzt ér. Felvonultatta. Ha elméjében azokat az ismerőseket, akiket méltóknak talált arra, hogy neki lepenzjeljenek. Garai Károly hentes és Tsenka Ágoston mészároszt szemelte ki áldozatul. Nem sokáig gondolkozott hanem otthagytá az öle-zett tüzfát és felkereste a fentemlített tisztos iparosokat. Azzal állított be először Garaihoz, hogy egy fényes üzletet hozott.

— Na, mi az — tudakolta a hentes. Csak nem tud talán valahol egy farka disznót, melynek kilóját egy aranyért adják, mert még ez is fényes üzlet lenne, — mondotta Garai — olyan drága a disznó.

— Sokkal jobbat — sugta titokzatosan a vasutas. Most, hogy a fatelep felé jártam, hallottam, hogy megint felmegy a fa ára. Borzasztó drága lesz. Olyan drága, hogy isten uccse már majdnem bankóval lehetne füteni abból a pénzből, amit fáért ad az ember. Hátha ilyen drága lesz a fa, akkor én segítek a jó embereimnek. Maga, Garai ur, igen jó emberem, azért elsősorban magán.

— Tudja, hogy mi vasutasok az államtól kapjuk a tüzelőt rendkívül olcsó árban. Valóságos ajándék, potomság, amit a fáért fizetünk. Nézze Garai ur, nekem a vasuton fekszik két ői fám, amire nincs szükségem. Átvehetné mind. Odaadom ölet husz korona negyven fillérért. Ennyibe van magamnak is. De én magának szívesseget akarok tenni. Fogadjon szót és kocsikat, mehetünk és elhozzuk a fát. Megtakarít Garai ur legalább negyven koronát. Ráér az átvételnél kifizetni.

— Jól van barátom, — hálálkodott a hentesmester — áldja meg a teremő, mert olyan jó szívvel van hozzá. Meg fogom hálálni. Délután két órákor ott leszek három társzekerrel.

Nagy Imre elkészönt s megígérte, hogy két órákor várni fog a farakásoknál.

Utközben meggondolta a dolgot s betért Tsenka Ágoston mészárhoz is s ott is leadta az olcsó fá-

ról szóló megható történetet, azzal a különbséggel, hogy ott délután négy órára kérte a kocsikat. Pont két órákor megjelent Garai három szekérrel, hogy a fát elhordassa. Ott találta Nagyot is.

— Hát itt ez a gyönyörű fa. Valóságos cserfa. Tessék csak ide adni a negyven korona negyven fillért, bemegyek az állomásfőnökhöz s azonnal kihozom az átvételi utalványt.

Garai gyanútlanul fizetett, rágyújtott egy szivarra s isteni nyugalommal várta, hogy kitűnő barátja visszatérjen az átvételi utalvánnyal. Miután már két óra hosszat várt, türelmetlenkedni kezdett. Bement az állomásfőnökséghez s kérdezősködött Nagy irányában. Ott természetesen semmit sem tudtak a dolgról. Nem is látták Nagy Imrét az épület tájékán sem.

Garai látta, hogy be van csapva. Káromkodva fizette ki a fuvarosokat s hazaküldte őket. Maga is haza ballagott, de senkinek egy szót el nem árult a történetből.

Délután öt órákor a jelenet megismétlődött. De megismétlődött másnap még vagy kétszer. Mert Nagy Imre az állam fáját, melyhez neki annyi köze volt, mint a hajduknak a harangöntéshez, négyszer adta el a fentebb leírt egészen szellemes módon.

Végre azután a rendőrség kezébe került az agyafurt szélhámos.

Uzsorával vádolt aradmegyei lelkész.

Az aradi ügyészség vádirata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

A legközelebbi napokban érdekes tárgyalás lesz az aradi büntető törvényszéknél. Egy aradmegyei román pap ellen uzsora vádját emelte a királyi ügyészség, mert — a vádirat szerint — fölhasználta egy szegény földmives szorult helyzetét és attól uzsorakamatot vett.

Most készítette el az aradi ügyészség a vádiratot, amely elmondja, hogy az ügyészség bebizonyította látja Nikula János kishalmágyi román lelkész ellen az uzsora vádját.

A lelkész — mondja a vádirat — Kishalmágyon 1905. évi május hó 26-án *Tonca* Maxim sértettnek szorult helyzetét felhasználva, oly kikötés mellett hitellezett 120 koronát, hogy ez ennek kamata fejében használatra átengedett neki egy darab földet, melynek évi hozadéka 24—26 korona s így az eset körülményeihez képest az általa teljesített szolgáltatás és a kikötött ellenszolgáltatás közt szembetűnő aránytalanság mutatkozik s hogy az uzsora elpalástolása végett a kölcsönről oly kötelezvényt állított ki, melyben 8% kamat van ellenszolgáltatásként kikötve.

A nyomozat adatai szerint *Tonca* Maxim sértett 1905. évi május 26-án anyagilag feltettebb meglévén szorulva, Nikula János kishalmágyi g. kel. lelkészhez fordult kölcsönért. Ez hitellezett is neki 120 koronát oly kikötés mellett, hogy annak kamata fejében engedjen át neki egy darab földet használatra, amit ez meg is tett. A kölcsönről pedig az uzsorás ügylet palástolása céljából oly értelmű kötelezvényt állított ki, hogy sértett a kölcsön után 8% kamatot fizet, jöllehet, amint azt a szakértők megállapították, a használatul átengedett föld évi 24—26 korona tiszta jövedelmet hoz és így sértett voltaképen 21 1/2% ot fizetett a kölcsön pénz után. Ez a tényállás a vádolt beismerésén, a sértett és annak vallomásán s a szakértők véleményén alapszik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Nincse valami elvámolni valója? bohózat. (C. bérlet.)
Szombat: Patachon, bohózat. Horti Sándor bucsufellépésével. (A bérlet.)

* A Vig özvegy. *Bezerédj* Odón A Vig özvegy Danlójában folytatta vendégszereplését. Nálunk adta először ezt a szerepet, melyben nem aratott olyan őszinte sikert, mint a Váraskeringőben. Mai játéka csak megerősített bennünket tegnap formált véleményünkben. *Bezerédj*ben meg van minden kvalitás arra, hogy nagyon jó színész legyen belőle és ha semmi egyéb érdeme sem volna, mint az, hogy elegáns jelenség a színpadon, a mai előadás után egyenesen szenilitásnak tudjuk be. Botrányosabb Vig özvegy előadást Kajászi Szent Péteren a szín alatt se mernének produkálni, mint amilyenre ma az aradi színházban elég vakmerően vállalkoztak. A vendég méltatlan magasságban állt a többi felett. *Kállay* Jolán pompás Hannáját leszámítva, skandalozus előadást produkáltak *Szathmáry* urral az élükön. *Szathmáry* ur távozóban van Aradról, azonban ez még nem jogosítja fel arra, hogy izetlenséggel tegye elviselhetetlenné az előadást. Ő adta a nagykövetet, kocsis kiadásban és ő rendezte a darabot, úgy, mintha legényegyleti működvelől előadást bíztak volna rá. Ameddig itt van *Szathmáry* ur, becslje meg a közönséget. A kar méltóan asszisztált *Szathmáry*nak, lejárta a művészetről alkotott fogalmat. Ilyen keretben *Bezerédj* csak kényelmetlenül érezhette magát és nagy érdemének tudjuk be, hogy ki nem sikkent szerepéből. A társulat felfrissítését épen idejében eszközölte *Szendrey*. (H. G.)

* A Tanítónő és a Tatarjárás próbái. A színházban javára készülődnek két nagyszerű színdarabnak a bemutatására. Párhuzamosan folynak a próbák *Bródy* Sándor szenzációs színművéből, a *Tanítónő* ből és *Bakonyi* Károly és *Kálmán* Imre operettjéből, a *Tatarjárás*-ból. A két újdonság bemutatója a jövő héten lesz.

* Képmagyarzatok. Az *Uránia*-színház legújabb műsorának szenzációs képei vannak. Hogy a nagy közönségnek előzetesen is fogalma legyen egyik másik érdekes kép tárgyáról, ismertetünk ezek közül néhányat. A leggyorsabb vizijármű, *Sage* híres francia feltalálónak egy automobil-csónakja, mely szédületes gyorsasággal szeli a Szajna habjait. A cigány leány regénye megható szép mese. Egy vagyonos spanyol fiú beleszeret egy szép cigányleányba, akit apja ellenzése dacára feleségül vesz. Az apja kitagadja és még akkor sem bocsájt meg neki, mikor flugyermekével kopogtat az apai háznál. Őt év mulik el, a fiú becsületes kosárfonás munkával keresi kenyerét. Vándorlásuk közben az agyencsigázott ember ép az apai ház közelében roskad az út porába és a véletlen úgy intézi a dolgot, hogy a segítséget kereső kis lány ép a szerencsésen nagyapát hívja segítségül. Boidogan ismer egymásra apa és fiú és az öreg ember szeretettel öleli keblére a fiatal asszonyt és a kis unokát. A kép maga nemcsak rendkívül érdekes meséjével köti le a közönség figyelmét, hanem a gyönyörű vidék is, melyben a regény játszódik, kiváló látványosságot nyújt.

* Ferrari lovag Debrecenben. Lovag *Ferrari* D' Albaredó, az aradi Nemzeti Színháznak kiváló olasz tenoristája Debrecenbe megy, hogy legjobb szerepeinek egyikét, a *Carmen* Don Joséját mutassa be a debreceni közönségnek. Ferrari már ma Debrecenbe megy, hogy a *Carmen* próbáján részt vehessen.

* Horti Sándor bucsuja. Holnap bucsuzik el az aradi közönségtől *Horti* Sándor, aki virágvasárnapról kezdve a kolozsvári Nemzeti Színházhoz szerződött. Horti bucsufellépése a *Patachon* című pompás francia bohózatban lesz, amelynek egyik legjobb szerepét játssza.

* Uj Szemle A *Blaskovich* Sándor szerkesztésében kéthetenként megjelenő magas színvonalon álló Uj Szemle ötödik számának tartalmából kiemeljük a következőket: A magyar kultúra és a nemzetiségiak, *Balogh* Páltól; Uj művészeti stílus, *Fülep* Lajostól; Színházi szemle *Traveller*-től, *Krónika*, *Ignotus*-tól; A nagybácsi álma *Dosztojevszky*-től. Az Uj Szemle szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, Alkotmány utca 23.

A bank-kérdés szakértői.

Arad mellőzve.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 9.

A képviselőház bankbizottsága ma átlapította meg azoknak névsorát, akiket az önálló bank kérdésében szakértőül megfognak hallgatni. Sok meglepetést nem hozott ez a névsor. Bekerültek a szakértők közé azoknak az országos gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekképviselőknek vezetői, akiket e kérdésben mellőzni természetesen nem lehetett. A vidék is helyeket kapott a szakértők sorában, bár ezek összeállításánál nem annyira a gondos körültekintés volt az irányadó, hanem a koalíció összeköttetései. A vidéki közgazdasági szakértőik közül csak azokat tartották szakértőül alkalmasnak, akik egyben koalíciós képviselők, udvari tanácsosok vagy egyéb politikai vonatkozásokban állanak a kormányhatallyal. Ilyesformán a szakértők közül Arad, Temesvár, Szeged, Nagyvárad és hasonló vidéki központok egészen kirekedtek. Ezen helyekről sem a pénzügyi vezérek, sem a kamarák, sem a gazdatestületek vezetői közül nem találtak olyan férfiakat, akiknek véleményére a bankbizottság kíváncsi lett volna.

Távirati tudósításunk itt következők:

A bankbizottság ma *Baththyány* Tivadar gróf elnöklésével ülést tartott, amelyen az elnök előterjesztette a meghívandó szakértők névsorát. Ez a következő:

Barta Arnold, a magyar agrár és járarékbank vezérigazgatója.

Csernadák Milivoj, az első horvát takarékpénztár vezérigazgatója, Zágráb.

Chorin Ferenc főrendiházi tag, a magyar gyáriparosok országos szövetségének elnöke.

Corosac Száva, a fiumei bankház tulajdonosa.

Dessewffy Aurél gróf, az országos magyar gazdasági egyesület elnöke.

Maróthi Fürst Bertalan, az Omke al-elnöke.

Halász Sándor dr. miniszteri tanácsos, a postatakarékpénztár igazgatója.

Jankovics Béla egyetemi magántanár.

Jellinek Henrik, a magyar kereskedelmi csarnok elnöke.

Kornfeld Zsigmond, a magyar általános hitelbank elnök-igazgatója és a budapesti áru és értéktőzsde elnöke.

Kresic Vladimir, a horvát-szlavon jelzálogbank vezérigazgatója Zágráb.

Lánczy Leó, a pesti magyar kereskedelmi bank elnökigazgatója és a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke.

Lányi Mór dr. országgyűlési képviselő.

Mandello Gyula, jogakadémiai tanár Pozsony.

Mezei Gyula a nyitrai megyei gazdasági egyesület elnöke.

Pallavicini Ede őrgróf, a magyar hitelintézet elnöke.

Szabó Kálmán országgyűlési képviselő, a debreceni kereskedelmi és iparkamara elnöke.

Tauszik B. Hugó udvari tanácsos, a marosvásárhelyi iparkamara elnöke.

Walder Gyula, a pesti hazai takarékpénztár igazgatója.

A bizottság úgy ezen névsort, mint az albizottság által megszervezett meghívó leveleket approbálta. A szakértők meghallgatását május első felében kezdi meg a bizottság és pedig bizonyos turnusokban Külföldi szakértők meghívását az albizottság javaslatának megfelelőleg a bizottság sem tartotta szükségesnek.

Az „uri” tolvaj.

Ribillió az aradi gyorsvonaton.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

Tegnap délelőtt a Csabá—Arad között haladó gyorsvonaton nagy ribillió volt. Egy zsebmeteszt csipett rajta az utazó-közönség ép akkor, amidőn kiemelte egy aradi illetőségű plucérnek a zsebtárcáját a Kétegyháza állomáson sietve le akart szállni. Ez a fordulat egy Gyoma és Mezőberény közötti tolvajlásnak tettesét is elárulta a derék gavalérban, aki Lőkősházán a már meztelen volt gyorsvonatról lengrott s így menekült meg attól, hogy az aradi rendőrség kezébe kerüljön.

A budapesti gyorsvonat utasai között nagy konsternációt keltett Mezőberény állomáson tul egy kopottas öltözkű zsidóembernek siránkozása. A siránkozó utas *Löbl* Dávid távisi kereskedőnek mondotta magát s azt állította, hogy a Budapesti Mezőberényig megtett úton 800 koronát tartalmazó pénztárcáját valaki kilopta a zsebéből. A kicsi emberkének ruházatáról azonban senki sem következtette azt, hogy annyi pénze lett volna s ezért el sem hitték neki. Az apró utas azonban tovább siránkozott, de nem ügyelt reá senki.

Igy érkezett meg a vonat Békéscsabára. Itt ugyanabból a szakaszból egy rendkívül elegáns ur akart kiszállni. A távozni készülő utas sötétkék ruhát és világos kockás felöltőt viselt. Alighogy kinyitotta azonban az ajtót, szembejött vele a perronról egy feketébe öltözött, sápadt képű uri ember.

— Szervusz, Péter! — szólott az elegáns utashoz.

Emez pedig rendkívül szívélyességgel köszönt vissza s nyomban ajánkozott, hogy elkíséri a felszállót Aradig. Azután megváltatta jegyét egy hordárral s újból visszament a kocsiba.

A két utas kedélyesen beszélgetni kezdett. Csabán tul mindketten a folyosóra mentek ki. A panaszkodó utas meghúzódott a folyosó egyik sarkába és onnan figyelte a beszélgetőket. Ujkigyós állomáson tul az emberke egyszerre csak felsikított:

— Tolvaj, zsebtolvaj, maga lopott meg engem! ... És megragadta az elegáns urnak a kezét.

Az utasok összefutottak s láthatták, hogy az elegáns utas kezében egy zsebdarab és egy pénztárca van. A Csabán felszálló utas kabátjának oldalába pedig ki volt vágva. Az utasok nekiestek a derék barátnak. A következő pillanatban megérkezett a vonat Kétegyháza állomásra. Az utasok azonban nem figyel-

tek erre, hanem tovább ütlegettek a zsebtolvajt, aki ki akart osonni az ajtón, de megint lefogták, most már azzal az elhatározással, hogy átadják az aradi rendőrségnek. Utlegelés közben a panaszkodó utas kikutatta a jómádár zsebeit s ott találta a maga pénziárcáját is.

Az alaposan helybenhagyott utasról megtudták az ütlegetők, hogy foglalkozás nélküli pincér és *Srott* Lászlónak hívják. Valamikor együtt volt alkalmazásban *Fényes Imre* aradi fizetőpincérrel, akit most meg akart lopni. Nemsokkal erre megérkezett a vonat Lőkősházára is. Mikor kilindultak az állomásról, *Srott* nekilramodott az ajtónak és kiugrott. A menekülő tolvaj térdre esett, de nyomban utána már felállott és szaladásnak eredt. A vonat utasai a legközelebbi állomásról hivatalosan értesítették a lőkősházai csendőrsőrt a jómádár szökése felől.

Aradi kérvény a bolgár fejedelem előtt.

A bűvész mint katonai kém.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

Boszorkányos ügyességéről, kiváló bűvészi mutatványairól évekkel ezelőtt híres volt *Stampfel Gusztáv*. Nemcsak Magyarországon, hanem a külföldön is nagy sikereket ért el. Annál szomorubb az a sors, amely néhány év óta üldözi ezt a bűvész családot. Nyomorban tengődik esztendőik óta és semmiképen sem tud boldogulni. Különböző eszközökkel próbál helyzetén segíteni, de — fájdalom — minden kísérlete balul üt ki.

A sok hasztalan kísérletezés után érdekes módon igyekezett nemrég némi segítséget kapni *Stampfel Gusztáv*. Egyenesen a bolgár fejedelemhez, *Ferdinándhoz* fordult. Kérvényt adott be a bolgár kabinetirodához, amelyben hivatkozva az uralkodó családnak tett szolgálataira, a fejedelem támogatását kérte.

Rendkívül érdekes története van annak, hogy miként jutott összeköttetésbe *Stampfel Gusztáv* a bolgár fejedelmi családdal. Esztendőkkal ezelőtt ugyanis *Stampfel* bejárta egész Bulgáriát és bűvészi mutatványaival mindenütt nagy sikert ért el. Hosszabb ideig tartózkodott a fővárosban, Szófiában is. Bulgáriában akkor még zavarosabb és veszedelemesebb állapotok uralkodtak, mint mostanában. Naprenden voltak az összeesküzések, a merényletek az uralkodó család és a magasrangú hivatalnokok ellen. Az udvar ezzel szemben természetesen nagyarányú óvintézkedésekkel védekezett. Sehol sem volt olyan jól szervezett titkos kém-rendszer, mint a bolgár fővárosban.

A bolgár kabinetiroda figyelmét illetékes körök felhívták a Szófiában időző *Stampfel Gusztávra*. Tárgyalások indultak *Stampfellel* és a tárgyalásoknak hamarosan az lett az eredménye, hogy a bűvész a szófiai udvar kémje lett. Kiváló ügyességgel bejutott a legelőkelőbb katonai és társadalmi körökbe és összeköttetést a fejedelem érdekében igyekezett kihasználni. Ügyességéről és kitűnő kém-szolgálatáról akkoriban sokat beszéltek a bolgár fővárosban. Állítólag ő fedezte fel a Biresakof-féle katonai összeesküvést, mely a fejedelem élete ellen irányult.

Ezek azok az érdemek, amelyekre *Stampfel* kérvényében hivatkozott. A kérvényre, melyet már néhány hónappal ezelőtt küldött fel *Stampfel* a kabinetirodába, mindmáig nem érkezett válasz.

Néhány héttel ezelőtt *Ferdinánd* fejedelem tudvalevőleg megházasodott. Egy mecklenburgi hercegnőt vett feleségül, akit a lapok akkor nagyon megdicsérték ismeretes jó híréről. *Stampfel* ezért most a fejedelem nevéhez fordult. Francia nyelvű kérvényben arra kérte a hercegnőt, hogy támogassa a fejedelemhez beadott folyamodványát. Az újabb kérvényt ma küldte el *Stampfel* Szófiába.

A szerencsétlen család most abban reménykedik, hogy a jószívű hercegnő teljesíteni fogja most a bolgár fejedelem egykori kémjének kérését.

Aktuális emberek.

A csodaszőke anyós.

— Márkus Emília. —

Márkus Emília — aki a minap anyós lett — az örök fiatalság és szépség arany-szőke aureolájával virít és hódít még mindig a magyar színpadon. A jó öreg Nemzeti Színházat, mint a sülyedő hajót, lassan, de biztosan cserben hagyja a fiatalság és a diadal, az új álmodók és új játékosok más deszkákra vándorolnak át, csak *Márkus Emília* bűvös szépsége, győzelmes asszonyisága aranyozza meg ezt az ódon patinájú műintézetet.

A forró és csapangó lelkű magyar zseni, aki szürke golyót küldött beteg álmodtól vonagló szívébe, más muszáj keresett magának, az ifjabb *Dumas* és az öreg *Ibsen* hiába kopogtatnak a Rákóczi-uti oszlopos falata oroszlankapuján, hiába döngögeti *Wedekindék* és *Strindbergék* fanyar tavaszi vihara a fakó oszlopokat, de azért a *Márkus Emma* ametiszt-szeméi és bársónyos zenéjű szavai még mindig a Művészet színeit és melódlait lopják be az agyakba és szívekbe. Olyan pikoreszk színházi jelenségnek messze idegenben is párját kell keresni, mint amilyen ez a tizlánhajú magyar csoda. Mert hiába, a színészet, mint *Ignotus* mester oly helyesen mondja, első-sorban testbeli művészet és az érzékelőkre apellálva juttatja el a költő szárnyas ígét az értelmünkhöz.

És ime, *Márkus Emmáról* egy szép napon megtudtuk, hogy anyós lett. Erre a hálátlan, népszerűtlen szerepre vállalkozott a Nemzeti Színház rajongva ünnepeit dívaja, annyi harsogó siker, annyi forró és színes színházi este ragyogó hősnője. De az ilyen isteni adományok teljességében pompázó művészi léleknel nem sokat számítanak a polgári élet rendes esetei, az élet e többé-kevésbbé szükséges dátumai.

A művészetnek van egy csodálatos balzsama: a művész lelkét folyton megifjítja, a szépségét őrzi és ha a könyörtelen fátum már nem enged, még egyszer, utoljára, a gazdag, borus mámorú őszi szüret arany-esőjét és arany varófényét árasztja rájuk. Nincs bájosabb, mint egy igazi művésznő, amikor élete delelőjéhez ér. Mindaz a szépség, öröm és siker, amely utját a tavasz és nyár piros rózsáival hintette be, egyszerre bánatos reflexet kap a szívében, enyhe melankólia szírmal peregnék szívére, a mulandó szépség lepketáncba fog az élet őszén, ilyenkor humorrá érik a pajzanság, nyugalommá az erő és meláxassá a bánat.

De *Márkus Emma* egyelőre itt sem tart még, az életbeli anyós a színpad fé-

nyében mint *Balzac* harminc éves asszonya jelenik meg az ezerfejű Cízár előtt és az ő aranyhuros lelkében a parázsló, izzó és lángoló szenvedélyek gazdag változatai ujjonganak és zokognak még fel. Megéri ő még azt, hogy a győztes ifjúság piros lobogókkal és piros harsonákkal robog be a korhadó deszkákra és az ő vállaira tessz a legszebb, legnehezebb feladatokat.

(J—sz.)

A nap furcsaságai.

(*Iz'életlen színházi kritika.*) *Pálmai Ilka* a napokban Marosvásárhelyt vendégszerepelt. A Székely Ellenzék című ottani lap színikritikusa, egy *Manfréd* aláírású kevésebb előkelő idegen egy fejőstenénhez intézett levél formájában intézi el a kritikát, melyben egyebek közt ezeket mondja:

Pálmai-esetről zugtak a lapok, a parázlok, összezsúrdult a város és a vidék, busás arakat izzadván ki — és kapott egy nagy csalódást, sőt botrányos becsapást. Én tisztelettel adózom a *Pálmai Ilka* művészi multjának, melyet még az ön atyai nagypja, az *Istenben boldogult községi apadllat elődje a maga ragyogó teljességében élvezett*, de igazán nem szívesen fizeti meg az ember, hogy halálát lásson, egy fényes mult szomorú végakkordjait hallassa. *Chiká, kecs, báj*, hang mind fogyóban, csak a gyakorlat éleveségéből maradt meg valami, de *Isten* ugye a *Pikkoló-notát* jobban, üdébben és szívesebben hallom *Balla Maristától*, egykoronás ülőhelyről. Ami aztán *Pálmai köré* gyűlt, az egyszerűen botrány volt, min még az ön stoikusán kérődző természete is fölháborodott volna, tisztelt fejőstenén. Egy huszadrangu husos ujjú zongorista rythmus és képzettség nélküli kalimpálása, egy idült naiv rikácsoló, csinálmányos szavallása a végül egy kiérdemesült, kefélyben és ötleben koldus komikus vigyorgásai, szellemtelen clownaskodásai: mind ezt fizette meg a vásárhelyi úri társaság hallatlan áron. Tisztelt fejőstenén, verje borjainak fejébe, hogy ha Vásárhelyre jönnek, óva intse a közönséget attól, hogy a különböző fényes nevű letört művészek becsapásainak felüljön.

(*Becsületsértő sirvers.*) Tök pestmegyei falu temetőjében a korán elhalt *Vécsey Istvánné* — *Anda* *Mária* sirversében többek között a következő sorok is olvashatók:

Amikor örülnöm kellett volna
Életemnek szép nyarán,
Romba döntö fájrom,
Ki hitelen lett hozzám!

Megfogadta *Isten* előtt,
Holtomiglan el nem hagy . . .
Istenem, az esküszegőt
Büntetlenül ne hagy!

A szomorú megrovási kalanddal sujtott férj bepanaszolta az anyósát, *Anda Istvánnét*, a pestvidéki járásbíróaságon becsületsértés miatt s kérte a bíróságot, hogy a reá nézve kompromittáló sirfömlratot távolítsa el a sírkőről. Az anyós azzal védekezett, hogy a sirverset a leánya írta és a halálos ágyán megeskettette őt, hogy rávéseti a fejére. Tehát csak a halott utolsó kívánságának tett eleget. A bíróság azonban becsületsértés vétsége miatt elítélte husz korona pénzbüntetésre. Azonkívül arra kötelezte, hogy az inkriminált verset nyolc nap alatt faragassa le, mert ha nem teszi, a bíróság hatósági uton fogja lefaragtatni. A pestvidéki törvényszék ezt az ítéletet helybenhagyta s így a sirvers lekerül a fejtárol.

HIREK.

A hódmezővásárhelyi installáció.

— Spilka Antal beiktatása. —

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 9

Nagy fény és pompa között iktatták be Hódmezővásárhely ujonnan kinevezett főispánját, Spilkát. Az új főispán, aki iskolai tanulmányait Aradon végezte és legutóbb battonyal főszolgabíró volt, rendkívül melegen fogadták. Az eskü letétele után a főispán hosszabb beszédet mondott, amelyben a szociális kérdések nagy fontosságát hangsúlyozta.

A beiktatásról hódmezővásárhelyi tudósítónk a következőket jelenti:

A város új főispánját, Spilkát ma iktatták be nagy ünnepséggel, amelyen a megye előkelősége, a polgári hatóságok vezetői teljes számban részt vettek. Ott volt Justh Gyula, a képviselőház elnöke és Hódmezővásárhelyi diszpolgára.

A díszközgyűlést a városháza nagytermében Juhász kir. tanácsos, polgármester nyitotta meg, aki melegen üdvözölte Justh Gyulát, a város díszpolgárát. Az ünnepi közönség percekig tartó óvációban részesítette a népszerű házelnököket.

A főispán küldöttség hívta meg a közgyűlésbe. Mikor a főispán a terembe belépett, lelkes éljenzés és taps fogadta. Spilka Antal azután letele az esküt és nagy hatást keltő beszédet tartott.

— A munkáskérdést, ugymond amely legfontosabb kérdése a városoknak is, pusztán törvényhozási intézkedésekkel megoldani nem lehet. Bár munkásvédelmi törvényeinkkel a kulturális munkák között is első helyen állunk, ez nem elég. A társadalomnak is ki kell vennie a maga részét a szociális kérdések megoldásában. Be kell bizonyítani, hogy az igazság nem olyan jóakaró a munkásságnak, mint a róla szeretettel gondoskodó magyar társadalom.

A főispán beszédét nagy tetszéssel fogadták. A díszközgyűlés után a közönség a Kossuth-szobor elé vonult, amelyet Justh Gyula a következő beszéd kíséretében koszorúzott meg:

— Milyen nagy, hatalmas magyar város falai között először jelenek meg, mint a város díszpolgára, első kötelezettségem, amelyet szívem és lelkem sugall, hogy eljöjtek ide Te hozzád, hazám édesatyja, eljöjtek és megkoszorúzzam szobrodat. Pihegy nyugodtan, pihegy békében, az igaz magyar sohasem lesz hűtlen a Te emlékedre és példádát követni fogja az idők végéig. (Lelekes éljenzés.)

A szobor előtt lefolyt ünnep végeztével visszatértek a városházára, ahol a főispán a tisztelgő küldöttségeket fogadta. Este banket volt az új főispán tiszteletére.

— A szegedi főkapitány Aradon. Somogyi Szilveszter dr. szegedi főkapitány ma Aradra érkezett tanulmányozni fogja a városi bejelentő hivatal szervezését. Szegeden ugyanis még nincs bejelentő hivatal. A sajtó már évek óta sürgeti annak felállítását. Somogyi elődje azonban nem reagált erre. — Szegedi fiatal, ambiciózus új főkapitánya most a bejelentő hivatal szervezésének eszméjével foglalkozik és annak tanulmányozása végett jött Aradra.

— Lobkovitz Rudolf halála. Bécsből jelentik: Lobkovitz Rudolf herceg, volt budapesti hadtestparancsnok hatvannyolc éves korában meghalt. Az elhunyt a magyar főrendiház örökös tagja volt, Budapesten előkelő társadalmi szerepet vitt és

a főrendiház minden nevezetesebb ülésén részt vett. 1900-ban nőül vette özv. Edelsheim Gyulát bárónét. 1905. október huszonhetedikén, amikor saját kérelmére a hadtestparancsnokságtól felmentették és tartósan szabadságolták, a király magas katonai kitüntetésben részesítette.

— Egy polgármester mellőzése. Székesszékvárról jelentik: A város mai törvényhatósági közgyűlésén Havranek József polgármesterrel szembe, aki harminc évig állott a város szolgálatában, Sadra Gyulát, Székesszékvár országgyűlési képviselőjét választották polgármesterre. A választást igen heves küzdelem előzte meg, amely végül Sadra Gyula győzelmével végződött.

— A postások küldöttsége a képviselőházban. A képviselőház kupolacsarnokában mintegy 700 postal alkalmazottból álló küldöttség, melyet Batthyány Tivadar vezetett, átadta a fizetésrendezésre vonatkozó memorandumot előbb Navay alelnöknek, azután Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek. Navay átadta a kérvényt és az ülés elején be is jelentette a Háznak. Kossuth Ferenc miniszter, kihez Batthyány írt beszédet, felsorolva a postások sérelmét, azt mondta, hogy elismeri, hogy a magyar posta a legjobb Európában, ez a külföldön is dicsérik. Salvén hordja a postások sorsát és eddig is sokat tett érdekükben. A dolgot meg kell beszélnie a pénzügyminiszterrel, mert tekintetbe kell venni az ország pénzügyi helyzetét. Egyszerre mindent nem lehet megcsinálni. A miniszter a küldöttség tagjai megújanezték.

— A bankkamatláb nem változott. Az osztrák-magyar bank főtanácsa Bécsben ma tartotta ülését, amelyen a bankkamatlábat nem szállították le. Ennek az az oka, — mint Bécsből jelentik — hogy a berlini hírek szerint nincs kilátás arra, hogy a német nemzeti bank akár csak egy félszázalékkal is csökkentené a kamatlábat. Legfeljebb a nagyhétben foglalkozik a németországi bank a kérdéssel. Az osztrák-magyar banknak nincs oka, hogy a leszállításban előljárjon. A váltó árfolyamok az utóbbi időben nem alakultak kedvezően s a magándiskont négy százalékon felül tartja magát. Ez okok alapján halasztotta el a főtanács a kamatláb leszállítását.

— Függetlenségi vacsorája. Fővárosi tudósítónk táviratában: Ma este tartotta a függetlenségi párt heti vacsoráját, melyen a szokástól eltérőleg beszédet is mondtak a fehér asztal mellett. Eotvös Pal üdvözölte a jelenlevő miniszterelnököket és minisztereket, akik ma két óra vannak kormányon. Visontai Soma Wekerlét üdvözölte. Kossuth is mondott rövid beszédet, kérve a képviselőket, hogy továbbra is tartassák fenn eddigi szokásukat és a banketen ne mondjanak politikai beszédet.

— Megvásárolt templom Tordáról jelentik: Napnak: Bratianu romániai belügyminiszter legutóbbi magyarországi kirándulása alkalmával megfordult Albák tordamegyei községében és a román kormány nevében megvásárolta az albái görögkeleti templomot. A templom régi, rozszant épület, de messze földön híres v. látnivaló. Bratianu utasítására a templomot lebontották és az épületrészeket szekereken szállították be Tordára, ahonnan vasuton viszik Bukarestbe. Itt a romániai főváros mellett fogják újból felépíteni és a templom környékét bucsujáró helyé avatják. A dologról időközben jelentést tettek Andrassy Gyula gróf belügyminiszternek, aki azonban az ügyben mindeddig nem intézkedett.

— Wladimir affárja. Lapunk mai számában megírtuk, hogy Wladimir bírók-mester konfliktusba keveredett egy honvédbuszár századosal. Wladimir itt le nem írható kifejezésekkel illette a tisztet, ki a Fehér Kereszt éttermében nagyobb társasággal mulatott. Mint értesülünk, a dolognak ma már komoly folytatása van. Wladimirt a huszártiszt provokálta. A bírók-mester megnevezte a maga segédét s ma délután — amennyire a nagy titkolódzás közepette megállapítani lehetett — abban állapodtak meg a segédek, hogy súlyos feltételi párbajjal kell elintéznai az affért. Hogy milyen fegyverekkel és hol vívják a párbajt, azt a felek titokban tartják. A párbaj valószínűleg holnap délelőtt lesz.

— Az aradi gimnázium békéje. A Jókai-téri szép liceumnak csöndjét az utóbbi időben súlyos diáksíny zavarta meg. Mialatt bent az osztályokban szorgalmasan folyt a tanítás és kevésbé szorgalmasan a lecke-felmondás, künn a szép boltíves folyosókon ravasz merénnyel igyekeztek megbolygatni az intézet csöndjét. Szabályos időközökben valóságos veszekiáltások hallatszottak be a tantermekbe, ahol a megijedt tanárok többször félbeszakították a tanítást a drakoló diákok nagy gaudiumára. A veszekiáltásokból sokszor hangos bömbös lett, mely percekig megakadályozta az előadást. Mikor pedig a méltán feldühödött professzorok kimentek a folyosóra, hogy megcsipjék a csendzavarás okozóit, senki sem volt látható a közelben. Ez a rejtélyes dolog már vagy két hét óta feldúlta az aradi gimnázium békéjét. Napról napra, szinte óráról órára felhangzott a fűsiketítő jajgatás és bömbölés, ami végre is komoly veszedelemmel fenyegette az intézet munkáját. Természetesen szigorú vizsgálat indult meg a dologban. Kémeket állítottak fel a folyosókra és végre sikerült is megállapítani a nagy lármát okozókat. Az intézet épületén ugyanis több nap óta cserepes legények és inasok javítási munkákat végeznek. Egy pajkos diák, aki már igen sok rosszat tett a tűzre az aradi gimnáziumban, genosz kis tervet gondolt ki. Cigarettákkal rábirta a cserepes inasokat, hogy órák alatt macskazénót rendezzenek a folyosókra. Az inasok nagy igyekezzel meg is cselekedték ezt és amikor egy tanár kibukkant a folyosóra, gyorsan eltűntek a padlásra és a földszintre vivő lépcsőkön. Kiderülve a dolog, vállaltára fogták az inasokat. Ezek bevallották, hogy Fekete Iván hatodik gimnáziumi tanuló volt a bujtató. Fekete Iván ur mértéke ezzel betelt. A sok rossznság után már nem bocsátották meg többé ezt az összeesküvést. Összeült a tanári konferencia és — „eltanácsolta” Feketét. Így hívják hivatalos nyelven azt, mikor egy diákot az elé az alternatíva elé állítanak, hogy vagy elhagyja önként az intézetet, vagy kicsapják onnan. Fekete ur az előbbi választotta. Szépen elpárolgott az intézetből, melynek falai közé ismét visszatért a rend és nyugalom. Nagy bánatára a diákságnak.

— Rémes gyilkosság Berlinben. Nehány héttel ezelőtt tudvalevőleg rettenetes gyermekgyilkosságok tartották izgalomban a német fővárost. Most, mint egy berlini távirat jelenti, az ottani Tiergartenben egy véres kendőbe csavart feldarabolt holttestet találtak, nem messze attól a helytől, ahol legutóbb két héttel ezelőtt egy dobozban fejnélküli női holttestre akadtak. A most talált holttest körülbelül tizenéves éves fiúé, akit előbb megfojtottak, azután szétvagdalták. A holttest még egészen friss volt és az orvosok véleménye szerint a gyilkosság hétfőn vagy kedden történhetett. A folyton megismétlődő borzalmas gyilkosságok óriási rettegést keltenek a német fővárosban. Berlin rendőrsége talpon van, de eddig még nem tudtak a gyilkosok nyomára akadni.

— József kir. herceg cigányai Szegeden. Szegedről írják: A rendőrségnek napok óta főtűnt, hogy Szeged környékén hététagú cigánykaraván barangolt és a kubikgödörökben főtűt felföldt. A bandát elfogták. A letartóztatott karaván feje Ignác Bólnak mondja magát, de személyazonosságának igazolásul hamis anyakönyvi kivonatot mutatott föl.

— Hát aztán miért jöttetek most ide Szegedre? — kérdezte a kapitány.

— Csókolom a kecsét, nagyságos kapitány ur, idevalóslak vagyunk.

— Hát aztán mikor mentek el innén és hol jártatok?

— A'csutból jöttünk. Mióta nagyságos József herceg ur itt hagyott bennünket, árvábbak vagyunk a legárvábbnál. De mióta meghót a hercegünk, elszéledtünk, ki erre, ki arra...

A cigányokat eltoloncolták.

— Egy vasúti munkás ünneplése. Az országos vasutas szövetség aradi kerülete Kovács Ferenc raktármunkás tagjának 40 éves szolgálati jubileumát ünnepli meg vasárnap d. u. 4 órakor a városháza kistermében.

— A titokzatos halálozás. Horák Vilmos kőműves mestert, aki tudvalevőleg tegnap gyanús körülmények között halt meg, ma délután négy órakor felboncolták a kórház halottas kamrájában. A boncoláson jelen volt Lehman Viktor dr., a vizsgálóbíró helyettese, továbbá Auszterveil László dr. és Posgay István dr. törvényszéki orvosok. Az orvosszakértők holnap terjesztik be véleményüket arról, hogy mi okozta az öreg kőművesmester hirtelen halálát.

— Katonai merénylet. Teheránból jelentik: Az osztrák-magyar és az orosz nagykövetek feleségére, akik éjjel egy mulatságból tértek haza, egy katonai őr rájuk lőtt, de nem talált. Az őrt azonnal letartóztatták.

— Tavaszi áradás. Sárvárról jelentik: A nagy esőzésektől megáradt Rába folyó árvízzel fenyeget. A körmend—muraszombati vasut töltését harminc méter hosszúságban álmosta a víz. A teherforgalmat teljesen be kellett szüntetni. A személyforgalom átszállással történik.

— Lelőtte a feleségét. Budapestről jelentik: Az Aranykőz utca 2. számú házban kávémérése van Domján János hivatalosolgának. Domján gyakran jár a kültekre idézéseket kézbesíteni és ezért rendszerint revolvert hord a zsebében. Ma reggel hazajött reggelizni és a kávémérésben felakasztotta kabátját, amelynek egyik zsebéből kilátszott a revolver. Domjánné kivette a pisztolyt és tréfából ráfogta az ott kávézó vendégekre. Erre a férj kivette a revolvert kezéből és ráfogta, azt mondva:

— Nem te lövöd le őket, hanem én lölek le téged.

Ebben a pillanatban a revolver elsült és a golyó az asszony arcába fúródott. Domján azt állítja, nem tudta, hogy a revolverben van löveg, mert abban a bizsomban volt, hogy tegnap valamennyit kiszedte. Megjegyzendő, hogy a rendőri jelentés szerint Domjánék nagyon rosszul éltek egymással és nem lehetetlen, hogy Domján nem mond igazat, mikor véletlen balesetnek minősíti a lövést. A súlyosan sérült asszonyt a mentők az I. sebészeti klinikára szállították. Domjánt a rendőrök előállították a IV. kerületi kapitányságra.

— Tűz a Határ-utcában. Délután négy órakor a központi tűzörségnél tüzet jeleztek. A Határ utca 11. számú ház, amely özvegy Knapp Jánosné tulajdona, állott lángokban. A szitáló eső és a megjelent tűzoltóság megfeszített munkája dacára nem sikerült a tüzet megfékezni. A ház teljesen leégett. Leégett azonkívül a vele szomszédos Akács-utca 1. és 2. számú házak mellékhelyiséi is. Megjelentek a tűznél Sárlet Domokos főkapitány és Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagy.

— Kinevezés. Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság Orbán István Elek lippai lakos, felsőkereskedelmi iskolai érettségi vizsgát tett tanuló a máriaradnai m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

— Harc az öngyilkossal. A fővároshól jelentik: A Fővámter alsó parijáról a Dunába ugrott egy fiatal ember. Sulyok István vásárcsarnoki őr, Boros István csarnoki hajómunkás és Schablauer Elek pincemester csónakkal utána estek és ki akarták menteni. Az életunt birokra kelt mentőivel és mindenáron szabadulni akart, hogy meghalasson. Hosszabb küzdelem után sikerült a csónakba húzni, mire eszméletét veszítette. A mentők Mátyás-utca 15. szám alatti lakására vitték. Az illető Guszt Henrik 18 éves kereskedősegéd. Hogy miért akart megválni az élettől, nem mondotta meg.

— Kisiklott a földalatti. Budapestről jelentik: A Ferenc József földalatti villamos vasut Gizella-téri végállomásán egy kocsi, amikor az utasok már kiszállottak belőle, kisiklott. A villamos kocsit eddig még nem tudták visszaállítani a vágányra s ennek következtében a forgalom az egész földalatti vonalon szünetel. Az egyes állomásokon a közönségnek visszaadta a pénztár a megváltott jegyek árát.

— Acetilénrobbanás. Petrozsényből táviratozzák: Schneweiss Rezső petrozsényi kereskedő saját gondatlanságának esett áldozatul. Este nyolc órakor ugyanis az acetilénvilágítás üzletében felmondta a szolgálatot. Schneweiss az acetiléngépet megvizsgálandó, gyufát gyújtott, de a kitudó gáz a gyufától felrobbant, a gépet szétvetette és a gép fölé hajló kereskedő fejét a felismerhetetlenségig szétromcsolta. A befejezett hatósági vizsgálat megállapította, hogy felelősség senkit sem terhel.

— Öngyilkos színésznő. Berlinből táviratozzák: Metternich kisasszony stettini színésznő öngyilkosságához a Voss. Zig. a következőket jelenti: Metternich kisasszony a stettini színházban találta meg első szerződését. Mielőtt ennyire vitte volna, igen nagy nehézségekkel kellett megküzdnie. A mikor a művészi pályára lépett, a Metternich nevet vette fel, mert mint Metternich kancellárnak egy törvénytelen viszonyából származó unokája, remélte, hogy Metternich Sándor Paulina hercegnő pártfogásába veszi és kiképezteti. Ez a reménye nem vált be, ellenben a volt német követ és német főkonzul támogatták. Amikor azt látta, hogy művészi pályán nehezen boldogul, erőle megtört és öngyilkossá lett.

— Nagy tombola est a Központi szállóban. Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy szombaton, f. hó 11-én a Központi-szálló éttermében nagy tombola-estély lesz, szabad bemenettel. Egy tombola jegy ára 60 fillér. A kijátszásra kerülő rendkívül szép és értékes tárgyak Reinhardt Fülöp butorgyáros kirakatában láthatók. Rónay János, a Központi-szálló tulajdonosa. 1562.

— Vass szálloda. Kényelmes szobák, villanyvilágítás, olcsó szobaárak. Naponta saját omnibusz rendszer közlekedés. 1556

— Alkalmi vétel. 400 darab kerti szék és 100 darab asztal — nyári vendéglő helyiség esetleg kerti helyiségekbe alkalmas, — olcsó áron eladó. A butorkészítő iparosok szövetségénél Atzél Péter-utca 8. 1463

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. Likőr aroma 1 literhez 30 kr. Vejelek és Weiszal. 191

Időjósítás.

Az országos meteorológiai intézet jelentése. 1908. április 10-én.

Változékony.

Hűvösebb.

Sok helyütt esapadék.

TORVÉNYKEZÉS.

Mérnök és építész vizsálya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Simánd község két évvel ezelőtt a róm. kath. új elemi iskola építését Niga János aradi műépítészre bízta. Niga az építkezést bevégezte, a simándi előjáróság azonban az átvétel előtt megkérte az államépítészeti hivatalt, hogy küldjön ki egy mérnököt az építkezések felülvizsgálására.

A kérelem folytán Péterffy Andor mérnök megvizsgálta az iskola épületét és úgy találta, hogy az nem felel meg mindenben a terveknek, továbbá egyes kisebb építkezési hibákat is tapasztalt.

Péterffy közölte véleményét a hitközséggel, amely ennek alapján nem akarta az épületet átvenni, sőt a Nigának járó munkadíjat is visszatartotta.

Az építész emiatt polgári pert indított a simándi hitközség ellen. A per folyamán pedig egy aradi ügyvédhez intézett levelében Péterffy Andor szakértőt eljárásáról és mérnöki képességeiről lenézőleg nyilatkozott.

Péterffy tudomást szerzett e levél tartalmáról és feljelentést adott be az aradi kir. ügyészséghez Niga János ellen, akit a törvényszék vádpanácsa hivatalból üldözendő rágalmas vétségeért vád alá helyezett.

Az ügyet a törvényszék első ízben a múlt hó kilencedikén tárgyalta, de ítéletre nem került a sor, mert a bíróság a bizonyítás kiegészítése céljából több építész-szakértő meghallgatását rendelte el. Ma kihallgatták a szakértőket, akiknek véleménye alapján Pogonyi Nándor kir. ügyész a vádat eljettette, mire a törvényszék megszüntető határozatot hozott.

§ Erdőőr és faorzó harca. Az aradi törvényszék ma folytatta Pusztai György aranyági uradalmi erdőőr bűnyégének tárgyalását. Miksa Gábor dr., Steinhart Mór ügyvéd helyettese védőbeszédében kimutatta, hogy Pusztai önvédelemből lőtt Basics Biagra és felmentést kért. Kovács József kir. ügyész védőbeszéde után a kérdések megszövegezésére került a sor. Az esküdtsek nem bűnösnek nyilvánította a vádlottat, mire a bíróság felmentő ítéletet hozott.

§ A Mezei-pár bűnpöre. Az aradi törvényszék esküdtbírosága netlőn fogja tárgyalni Mezei Vilmosné szándékos emberölési bűnyégét. Még emlékeztet, hogy a múlt év decemberében Mezeiné a nyílt utcán agyonlőtte özv. Sipos Sándorét, aki a fiatal asszonyt bűnre csábította és családi boldogságát feldúlta. Krenner Zoltán dr., Mezeiné védője ma Fábán Lajos dr. törvényszéki elnökhöz kérvényt adott be, amelyben több tanút jelentett be és kéri azoknak a főtárgyaláson leendő kihallgatását. E tanúkkal a védő bizonyítani fogja, hogy Siposné foglalkozásszerűleg üste a kerítés bűnös mesteriségét és ezzel több család boldogságát feldúlta. A hétfői főtárgyaláson Fábán Lajos dr. fog elnökölni, szavazóbírák lesznek: Nagy József és Lauka József kir. törvényszéki bírák. A vádat Pogonyi Nándor kir. ügyész képviseli. Mezei Vilmosnak Duma László ellen elkövetett szándékos emberölés kísérlete miatt folyamatba tett bűnyégét az esküdtsek e hó tizenötödikén tárgyalja.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A szeszdó.

— Anket a pénzügyminiszteriumban. —

A szeszdó felemelése és az ipari kontingens szállítása tárgyában ma délelőtt a pénzügyminiszteriumban Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével szaktanácskozás kezdődött.

Az értekezletet Wekerle nyitotta meg hosszabb beszéd kíséretében. Elmondotta, hogy az állam szükségleteinek fokozott növekedése új bevételi források feltárására és ezek között a

szesztermelésnek nagyobb hasznosítására, az adótelek emelésére utalja a kormányt. A kisebb adó mellett fészke szesznek kontingenztálását ezáltal nem hosszabb időre kívánjuk megállapítani, hanem évről évre, a szeszadó tételeket pedig úgy, mint Ausztriában, száz koronáról száznegyven koronára felemelni. A legalaposabb megfontolást az a kérdés kívánja, hogy a mezőgazdasági szesztermelésnek elősegítése mellett az ipari szeszfőzők kontingentálását korlátozzuk.

Széchenyi Géza gróf, a mezőgazdasági szesztermelők egyesületének elnöke ama nézetének ad kifejezést, hogy a szeszadótelek óriási mértékben való felsemelése az árakat devalváltni fogja. Kívánja volna, hogy egyelőre új mezőgazdasági szeszgyárak ne kapjanak kontingenst.

Radó Ignác (Nagyvárad) tiltakozik az ipari szeszgyárak megrövidítése ellen, amelyeknek a múltban olyan érdemeik voltak, hogy nem érdemlik ezt az elbánást.

Felzárult még **Telbisz Károly** temesvári polgármester, majd **Chorin Ferenc**, aki a magyar gyáriparosok országos szövetsége nevében kijelenti, hogy ha a kontingens leszállítása válnék szükségessé, ennek a mezőgazdasági és ipari szeszgyárakra egyaránt kell kiterjesznie. Állást foglal az ipari kontingens csökkentése ellen, ha azonban a kormány úgy határozna, hogy az ipari szeszkontingenst csökkentse, ennek csakis a kisajátítási törvény elvének figyelembe vételével, vagyis teljes kártalanítással szabad megtörténni.

Ezután a tanácskozást berekesztették.

— **Az aradmegyei kis és nagyközségek pénzkészlete.** A belügyminiszter rendelet intézett Aradvármegye alispánjához, aki arra hívta, hogy Aradmegyében lévő egyes kis és nagyközségekre vonatkozólag készítsen részletes kimutatást arról, hogy a kis- és nagyközségeknek, valamint a községek kezelése alatt álló alapítványoknak és alapoknak, továbbá az összesített rendszer szerint kezelt gyámpénztárnak kamatozó pénzkészlete az 1908. január elsején fennálló állapot szerint mennyi; tesszenek ki és pénzügyi betétekben, értékpapirokban és adósevelekben mi az összegük erejéig és mi a kamatláb mellett vannak elhelyezve.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 9.

Üzlet változatlan. Amerika 1 és háromnegyeddal magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	11.14—11.15	11.09—11.10
Buza májusra . . .	11.05—11.06	11.04—11.05
Buza októberre . . .	9.45—9.46	9.44—9.45
Zab áprilisra . . .	7.14—7.15	7.13—7.16
Rozs áprilisra . . .	9.87—9.88	9.70—9.71
Tengeri májusra . . .	6.34—6.35	6.33—6.34

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	638.50
Magyar hitelrészvény	749. —

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 9. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; könnyű páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; Hatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 126—128 fillérig; Hatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 128—130 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 130—132 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Április hó 6. napján volt készlet 30,247 darab, április 7. napján felhajtott 201 darab, április 7. napján elszállított 235 darab, április 8. napjára maradt készletben 30,213 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: Változatlan.

Húsvét első napján

este fél 9 órakor lesz megartva a Nyomdász Szakegyletnek a „Guttenberg” dalárda közreműködésével a városi liget összes termelében rendezendő táncmulatsága.

IDEGENEK ARADON.

— Április 9. —

Fehérkereszt-szálloda. Geyerhahn Frigyes utazó Bécs. — Hiesberger János utazó Bécs. — Engel József utazó Bécs. — Friedman Ödön utazó Budapest. — Herre Antal utazó Grác. — Biró Henrik utazó Budapest. — Kul Jakab utazó Budapest. — Kristán Vilmos utazó Temesvár. — Fenyves Adolf központi főfelügyelő Budapest. — König László utazó Budapest. — Weisz István utazó Bécs. — Wier Sándor utazó Budapest. — Hortban Péter utazó Bécs. — Budasznicz Sándor utazó Budapest. — Erdős Károly utazó Budapest. — Tnetaz Sándor magánzó Budapest. — Effer Miksa utazó Bécs. — Karbincz Péter utazó Szeged. — Gerberger Gyula igazgató Budapest. — Czimmer Imre utazó Szeged. — Detrichstein Gyula utazó Budapest. — Grünwald Vilmos utazó Promst.

Központi-szálloda. Fein Mór utazó Szolnok. — Husserl Emil utazó Bécs. — Spitzer Henrik utazó Morva. — Selinger Berrát utazó Bécs. — Goldner Henrik utazó Bécs. — Löwinger Samu és neje magánhivatalnok Soborsin. — Han Sigfrid utazó Budapest. — Neuman Sámuel vendéglős Rial. — Reisch József utazó Budapest. — Steiner Béla utazó Budapest. — Straszky Géza utazó Budapest. — Grünfeld Náthán vállalkozó Nagyszeben. — Stern Miksa hivatalnok Borosjenő. — Beregi József utazó Budapest. — Ganz József utazó Budapest.

Vass-szálloda. Brüll Vilmos utazó Bécs. — Schmieder Mátyás építőmester Gyula. — Schmieder János építőmester Gyula. — Schaub Jolán tanárnő Felvinc. — Rokszin Miklós utazó Mehler. — Berényi Adolf utazó Budapest. — Aranyos Mór utazó Szabadka. — Polgar Zsigmond utazó Budapest. — Hirschl Rudolf utazó Budapest. — Fenczig József vendéglős Hódmezővásárhely.

Pannonia-szálloda. Somogyi Szilveszter rendőrfőkapitány Szeged. — Borbély Viktor jegyző Donrest. — Vidu Mihály tanító Nagyhalmagy. — Daisch Péter kereskedő Felsőbánya.

Nemzeti Színház.

Péntek, 1908. évi április hó 10-én:

C) bérlet

C) bérlet.

Nincs-e valami elvámolni valója?

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Weber.

SZEMÉLYEK:

De Trivelin	Horti Sándor	Frontignac	Leövey Leo.
Doupoint	Várnay Jenő.	Couzan	Szathmári A.
Doupointné	Benkőné.	Des Barbétes	Ujj Kálmán.
Paulette	H. Körös y J.	Kis aranyérem	Faludy K.
Lise	H. Harmath J.	Lézé	H. Novák I.
La Baule	Delly Lajos.	Rendőrbiztos	Szabó László

Kezdete este 7 és fél órakor.

Új műsor. Március 15. Budapesten.

Eredeti felvétel.

Eredeti felvétel.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. április hó 10-én, pénteken:

1. Az ébresztő óra. Kacagató. — 2. Cigánylány regénye. Dráma. — 3. Csavargók. Humoros. — 4. Rendőr kutyák. Tanulságos. — 5. A jórevény. Mulatságos. — 6. A favágó. Dráma. — 7. A leggyorsabb vízi jármű. Látványosság. — 8. Csábító ének. Kacagató. — 9. Március 15. Budapesten. Eredeti felvétel.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások hétköznapiakon délután 5 órától kezdve este 10 óráig.

Vasárnap délután 2 órától kezdve 10-g.

NYILTER.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az Arad Thököly I. (Halász utca) 26. számú beltelkes ház f. év április hó 13 án d. u. 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszint 48. sz. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

Árverezni szántékozók a becsár 10 %-át, vagyis 960 koronát tartoznak bánatpénzül letenni.

Az aradi kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

1592

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagybecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával **raktáromat mindenféle bőrrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű** 581

uri és hölgy cipőket készítek,

miért is becses rendelésüket kérem

vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

Költözőkódok figyelmébe.

Villanyvilágítás, villanycsengő berendezés és javításokat, petroleum lámpák átalakítását, gáz és villanyra legolcsóbban, szakszerűen végzem.

Luszterek gáz és villanyra, gyári árban eladok, továbbá **Auer** égők, izzólámpák, gyöngyöjtok és tüveg felszerelések. 1485

Diamant Ferencz,

Atzél Péter-utca 2., színház főbejáratával szemben (Bohus-udvarban.)

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megfelelésre. Készít mindennemű férfi női és gyermekharisnyákat minden színben és erősségben. Továbbá gamasnit, alsószojnyát, keztyűt, gyermek-ruhát, alsó inget és nadrágot trikót, derekat, hálósapkát, térdmelegítőt stb. 531

Olcsó árak, nagy megtakarítás!!

Angol öltöny és felöltő szövet újdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

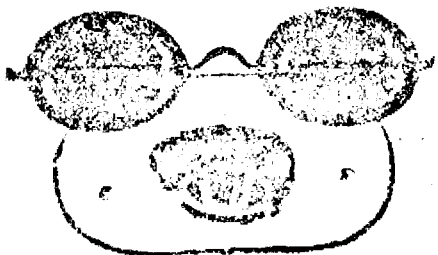

Elsőrendű létszerész Érté

DICK-SÁMU

Órák és látározók

Arad Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Ez az az a mindenemű órát k...
 A raktárban tart mindenemű salinási látoc...
 verek a legkülönbözőbb kiállításban, leg...
 bismakok legkülönbözőbb orrszűrtök és szem...
 órák és azaz nikkal és lakos...
 baka csodát kintekedez legjobb Svogekke

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkh...
 zen, bor, must és szesz csészére, te...
 vákba mindenféle numerók, minden...
 samu kivitelben

Szemüvegak és orrszűrtök or...
 vonai rendelést szerint azonnal ká...
 ritstnek.

10470—1908.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministe-
 rium rendelete nyomán ezennel
 közhirrre tesszük, hogy a cs. és
 kir. közös hadseregbeli hadapród-
 iskoláiban magyar honos ifjak ré-
 szére fentartott mintegy 300 in-
 gyenes magyar állami hely fog az
 1908—1909. iskolai év kezdetén
 betöltetni.

A felvételre vonatkozó részletes
 feltételek a városi katonai ügyosz-
 tályban betekintheők.

A katonai iskolák bővebb is-
 mertetésére szolgáló „Tájékoztató”
 a honvédelmi ministerium segéd-
 hivatali főigazgatójától díjmentesen
 kaphatók.

Arad, 1908. évi április hó 4-én.

A városi tanács.

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

AJÁNLJUK.

Arcz-cremek

Fogpasták

Illatszerek

Fogkefék

Hőlgyporok

Szájvizek

Kölni vizek

Szappanok

Fogporok

Hajvizek

Fogcremek

Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

6338—1908. kh. sz.

Hirdetmény.

Jaszlits Alajos aradi lakos Illés-
 utca 101. sz. a. telkén egy timár-
 telep felállítására telepengedély
 iránt folyamodván, az 1884. XVII.
 t.-c. 27. §-a értelmében a telep
 helyszín tárgyalására határidőül
 folyó évi április hó 14-én d. u. 5
 órájára kitűzetik, a melyre az ér-
 dekeltek ezuton is meghívhatnak
 azon észrevétellel, hogy a telep
 helyszín és tervrajza, valamint az
 üzem módjának leírása a kapitányi
 hivatal iparügyi osztályánál folyó
 évi április hó 14-ig, mindenkor a
 hivatalos órák alatt betekintheők
 a netáni észrevételek írásban ugyan-
 ott, előszóval pedig a helyszíni tár-
 gyalás alkalmával megtehetők,
 mert amennyiben ilyenek nem em-
 lítettnek, s ha köztekintetek
 gátlólag fel nem merülendnek, a
 telep engedély az idézett törvény
 30. §-a rendelkezéséhez képest ki
 fog adatni.

Arad, 1908. évi április hó 8-án.

Sarlot,
főkapitány.

5503—1908. kh. sz.

Hirdetmény.

Faller Gyula aradi lakos Ovár-
 tér 10. sz. a. telkén egy fakeres-
 kedés felállítására telepengedély
 iránt folyamodván, az 1884. XVII.
 t.-c. 27. §-a értelmében a telep
 helyszín tárgyalására határidőül
 folyó évi április hó 13. d. u. 5
 órájára kitűzetik, a melyre az ér-
 dekeltek ez uton is meghívhatnak
 azon észrevétellel, hogy a telep
 helyszín- és tervrajza, valamint az
 üzem módjának leírása a kapitányi
 hivatal iparügyi osztályánál folyó
 évi április hó 13-ig, mindenkor a
 hivatalos órák alatt betekintheők
 s a netáni észrevételek írásban
 ugyanott, előszóval pedig a hely-
 színi tárgyalás alkalmával megte-
 hetők, mert a mennyiben ilyenek
 nem említettnek, s ha köztekint-
 tetek gátlólag fel nem merülend-
 nek, a telepengedély az idézett
 törvény 30. §-a rendelkezéséhez
 képest ki fog adatni.

Arad, 1908. évi április hó 3-án.

Sarlot,
főkapitány.

Ujdonság!

Most jelent meg!

Ujdonság!

Pórá Ferenc

A magyar rokonértelmű szók és szólások kézi könyve

Tartalmaz harmánczer szinonim szót és szólást nyolcszáz logikai csoportban.

Pórá Ferenc egészen modern példák után indult: könyve összeállításánál
 főterekvése a magyar nyelv kincseinek rendszeres csoportosítására irányult.
 Nagyon érdekes és hűzaggató munka ez, melyhez hasonló eddig magyar nyelv-
 ven még nem látott napvilágot s mely mű előreláthatólag ott lesz minden
 tolforgató ember asztalán.

Ara díszes vászonkötésben, 12 korona.
 kilencjelzőszallaggal ellátva

Megrendelhető a kiadó Athenaeum Irodalmi és nyomdai r. t. könyvkiadóhivatalá-
 ban (Budapest, Rákóczi-ut 54.) és minden könyvkereskedésben.

!! Megérkeztek a tavaszi ujdonságok !!

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű és férfi divatárú-üzlet — Arad, Szabadság-tér 21. (Lengyel-ház.)

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe dusan felszerelt raktárát, mint elismert elsőrendű és legolcsóbb
 beszerzési forrást, ahol pontos és lelkiismeretes kiszolgálás mellett a legelőnyösebb árban szerezhetők be:
 férfi kalapok, keztyűk, nyakkendők, ingek, harisnyák, egyszóval mindennemű uri divatcikk, valamint gyermek-
 sapkák és kalapok. Gyermekocskák, gramfonok, lemezek, húsvéti tojások, öntözők, illatszerek nagy választékban.
 Eső- és napernyők nagy raktáron. Seta botok. Utazási cikkek. Valódi Lignum-Sanctum tekegolyók és babuk.

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök nagy választékban.

